

Hiradás munkaszolgálatosokról!

UJÉLET

A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA

II. ÉVFOLYAM 20. SZÁM

MEGJELENIK
MINDEN HÉTEN CSÜTÖRTÖKÖN

1946. JULIUS 18.

Szemtől szembe a zsidókérdéssel

Nagyszabású ankét Kaposvárott és Dombóváron
a Nemzeti Bizottság rendezésében

Aki július 11-én, csütörtökön délután Kaposvárott részt vett, meglepetve tapasztalhatta, hogy a máskor hétköznapon oly csendes városban hatalmas tömegek igyekeztek a vármegyeháza felé. Már öt órakor zsúfolásig megtelt a megyeházának nagyterme, roskadásig tömve a galériák is és mire az ankétot megkezdték, negyedhét óra tájban, ki kellett nyitni a folyosókra vezető ajtókat is, hogy a folyosókon összegyűlt tömegek legalább szófoszlányokat hallhassanak. A somogy megyeiek 4—5 ezer főre teszik a megjelentek számát s ez a tömeg mindvégig kitartott, pedig az ankét hossza nyúlt, este fél tíz után ért csak véget.

Mi vonz ma ily hatalmas tömeget ezekben a sorsfeljes napokban? Természetesen csak a zsidókérdés, amelyet lehet ugyan elhallgatni és elkendőzni, de érezni akkor is érezni fogja mindenki, zsidó és keresztény egyaránt. Így tehát csak dicséret illelheti a Somogy megyei Nemzeti Bizottságot, hogy volt mersze és ereje e vitát megrendezni. Ez a Nemzeti Bizottság vállalta a merész kezdeményezés minden kockázatát s hogy az ankét jól sikerült s nagymértékben hozzájárult a kérdés tisztázásához, az minden bizonnyal e Nemzeti Bizottság vezetőinek érdeme. S nem kis érdeme a kaposvári zsidóság vezetőinek, Antl Ödön nemzetgyűlési képviselőnek és Krausz Henrik dr. főrabbinak s a többi segítőtársnak, akik saját személyükön keresztül olyan légkört tudtak kialakítani a Nemzeti Bizottság tagjaival, hogy sor kerülhetett ily nagyhorderejű kezdeményezésre, amelynek visszhangja minden bizonnyal túlhaladja Somogyország határait, annál is inkább, mert az elfogadott határozati javaslatot az ország valamennyi Nemzeti Bizottságának megküldik. S ugyanilyen dicséret illeti dombóvári hitsorosainkat is, akik felbuzdulva a kaposvári kezdeményezésén, rögtön másnap Dombóvárott is megrendezték az ankétot, amely itt is eltartott három és fél óráig s amelynek külön érdekessége, hogy az előadó Dénes Béla dr.-on kívül valamennyi hozzászóló keresztény volt. A zsidó hozzászólókra már nem került sor, azok egy külön an-

kétan fogják véleményüket elmondani. Ezek után nincs mit csodálnunk azon, hogy a kaposvári sajtó nagy részletességgel s az első oldalon foglalkozik az ankéttal, amely, ismételjük, oly döntő eseménye Kaposvárnak, hogy a város állandó beszédtémája még ma is.

A gyorsírással jegyzett ankét anyaga 39 gépelt oldalt tesz ki s így csak nagy körvonalakban ismertethetjük azt. Azonban nem hallgathatjuk el, hogy a kaposvári ankétnak volt egy súlyos szépséghibája is. Az elbuzgósított igéretnek ellenére az egyházak képviselői távollattal magukat, viszont Dombóvárott éppen Somogyi református nagytiszteletű ur mondotta a leghatásosabb és — tegyük hozzá — sokak számára legmeglepőbb beszédet, midőn Bibliával a kezében bizonyította zsidóknak és keresztényeknek egyaránt, hogy egyedül a cionizmusnak van jövője s egészen bizonyos, hogy Isten újból összegyűjti a zsidó népet Palesztinában s ennek most érkezett el az ideje. Már ez a néhány szó is mutatja, mily bátran nyultak az előadók a kérdés megvitatásához, ahogy a Somogyi Hírlap bevezetőjében megállapítja: A felszólalók valamennyien tárgyilagosan és az ügy természetéhez méltó humanitással szóltak hozzá a kérdéshez. Egykét előadó szangvinikus megnyilatkozásától eltekintve, valamennyi felszólalásból az látszott, hogy tényleg a segíteniakarás, a beállott visszasságok megszüntetése volt célja.

A kaposvári ankétot

a Nemzeti Bizottság elnökhelyettese, Balla József nyitotta meg, aki mindenekelőtt felolvasta a NB távollévő elnökének táviratát, melyben az Isten áldását kéri e munkára.

Utána elsőnek Vida Miklós, mint a Magyarországi Izraeliták Országos Irodájának kiküldöttje komoly tárgyilagosággal vetette föl a vitás problémáit. — Megoldja-e a demokrácia e

nagy horderejű kérdést, — mondotta, — vagy pedig csak egy új zsidó állam s ezzel kapcsolatban tiszta nemzeti öntudat kialakulása vezet célhoz? Várjuk a felszólalásokat, amelyek mindegyikében a segíteni akarás, a nemes lelkek véggyódsága egy békés nemzet megteremtése után, szólal meg s az ég bölcs utmutatásának reményében köszöntjük a megjelenteket.

Ára 100 ezer adópengő

A pártok álláspontja

Erdemben az első felszólaló Fekete Tibor nemzetgyűlési képviselő volt, ki a Kiszagdai Párt álláspontját ismertette. Hangsúlyozta, hogy e témáról azért oly nehéz beszélni, mert nincs e teremben egyetlen ember sem, aki e kérdésben elfogulatlan lenne. Megérti az elfogultságot zsidó és keresztény részről egyaránt. Meri állítani, hogy a keresztény társadalom egy széles rétege megdöbbenéssel fogadta és elítélte a megpróbáltatásokat, amelyeket a zsidóságnak át kellett élnie s ezek közül sokan szeretettel és megértéssel fordultak a zsidóság felé, mielőtt hazatértek a megmaradtak. Mégis, az antiszemitaizmussal joggal újult feléledt, főleg azért, mert a zsidóságnak a felelősségvonnasból csak a sértett szerepét kellett volna vállalnia, de a bíró szerepét nem. Viszont gazdasági síkon meg kell állapítani, hogy a feketézés s a spekuláció nem terheli teljes mértékben a zsidóságot, mert minden zsidó felelős, melé legálább 10 keresztény feketézett lehet állítani. Sokan hirdetik a Kiszagdapártól, hogy az antiszemita, ami már csak azért sem lehet igaz, mert a párt zömét alkotó parasztság még a nyilas korszakban sem volt antiszemita.

A Kommunista Párt előadója, Dobó István, egész előadást tartott. Csak azt az állítást, hogy a zsidók a bíró szerepét vállalták. Most, amikor az új antiszemitaizmussal lángja kezdi elborítani az országot, el kell dönteni, vajjon várjon-e a zsidóság továbbra is az elgátlásra, vagy keressen új hazát magának. Az antiszemitaizmussal mindig a reakció egyik kedvelt fegyvere volt, ma azonban egyetlen megmaradt fegyvere. A zsidóságnak az a nagy történelmi tragédiája, hogy rossz úton kereste az asszimilációt, mert az

ugynevezett történelmi osztályhoz asszimilálódott, amely pedig gálként használta önnagya s a nép között s nem tett semmit a zsidóság megmentése érdekében. Sajnos, a zsidóság még mindig asszimilálódhatik a tőkés osztály felé, amelynek csak politikai helyzete rendült meg, de gazdasági befolyása változatlan maradt. A zsidóság azonosítsa magát a forradalmi munkáspártokkal és ismerje föl, hogy azoknak uralma lehetetlenné tesz egy újabb zsidóirtást. A clonizmust, a kivándorlást elveti, mert szembefordulás ez a magyar demokráciával s a magyar nemzettel. Ha az állapotok konszolidálódnak, egészen bizonyos, hogy a zsidók ragaszkodása a magyar nemzethez ismét fellángol, hiszen a magyar nemzetnek igen sok büszkesége van, aki zsidó. A clonizmus csak a zsidóság egy újabb tragédiájának magvát hordja magában.

Az asszimiláció problémája

Ezután dr. Pásztor József megrendítő beszédében elevenítette föl az üldözések napjait s ennek nyomán megkérdezte, kívánhatja-e valaki, hogy a zsidóság elfeledje a történeteket s hogy megtagadja zsidóságát. Az asszimiláció nagyon szép szó, de keresztülvihetetlen. A zsidó maradjon meg öntudatos zsidónak, ami azonban nem jelenti azt, hogy ugyanakkor a reakciót is szolgálja. Ha a zsidók nyíltan akarják állítani hazájukat, annak megtételéhez minden demokráciának hozzá kell járulnia, ha csak meg nem akarja tagadni a demokráciát. A magyar állam kövessen el mindent, hogy Kunmadarashoz hasonló esetek ne ismétlődjenek. Végül salommal, békességgel köszönt mindenkit, aki e kérdéssel segíteni akarással és megértéssel foglalkozik.

Mikor lehet a zsidókérdést végleg megoldani

Dénes Béla megállapítja, hogy e kérdéssel csak akkor lehet foglalkozni, ha őszintén és becsületesen szembenéznek az igazsággal. A magyarság és a zsidóság viszonyában a zsidóságnak épp úgy vannak hibái és bűnei, mint a magyarságnak. Ha a zsidóság a múltban a történelmi osztályokhoz asszimilálódott, úgy nem volt más lehetőség a számára, hiszen a zsidóságot az az uralkodó osztály hívta be az országba, amely a parasztságot s munkásságot a lehető legnagyobb mértékben elnyomta. A felelősség tehát elsősorban ezt az uralkodó osztályt terheli. Ha a zsidóság ma megint helytelenül, a pártok felé asszimilálódik, úgy ezért az a magyar demokrácia a felelős, amely még nem tudott kilátni a párturalom korszakából. Arra a vádra, hogy a zsidók számos kulcspozíciót foglalnak

el, csak azt válaszolhatjuk, hogy ezeket a pozíciókat a zsidóság csak addig tartja elfoglalva, míg a demokratikus Magyarország megfelelő garnitúrával rendelkezik. A cionisták legfőbb felismerése, hogy belátják, a zsidókérdést csak akkor lehet véglegesen megoldani, ha a zsidóságnak politikailag és gazdaságilag független bazája lesz, ahol a legalacsonyabbrendű munkától a legmagasabbrendű munkáig mindent a zsidók fognak végezni. Ez itt, a szélszórásban lehetetlen, hármenyre törekedjenek is erre a cionisták, akik mezőgazdasági és ipari kollektívák seregét állítják föl, hogy már a szélszórásban átneveljék a zsidóságot s ezzel a demokrácia erős pilléreit képezik, mindaddig, amíg itt élnek.

Havas Béla szerint minden bajnak az antiszemitaizmussal az

oka, amely azonban a stabilizáció után jelentőségéből erősen veszít majd. Az antiszemitaizmussal szemben minden eszközt fel kell használni.

A Magyar Földművelésügyi Minisztérium igazgatója, Fekete Béla volt a következő felszólaló a Parasztpárt képviselőjében. Megállapítja, hogy Veres Péter csak a maga személyében képviseli álláspontját s így az a Parasztpártot nem érinti. A zsidókérdést csakis a harcok demokrácia oldhatja meg. Ahol igazi demokrácia van, ott nincs és nem is lehet zsidókérdés. A jó magyar békének is egyik feltétele, hogy igyekezzünk zsidók és magyarok egymás mellett élni.

Hol maradtak a keresztény egyházak papjai?

Kertész népügyész tiltakozott ez ellen, majd a kormány zsidóellenes rendeleteiről beszélt s végül felszólította a hallgatóságot, álljon ki az, akinek valami baja van a zsidósággal.

Utolsó hozzászólóként Krausz Henrik főrabbi döbbenetes vádbeszédre került sor. Nem mi vagyunk azok, akik nem akarunk megbocsátani, — mondotta, — mi építeni akarunk, de úgy, hogy legyen szeretet és békesség. De hol vannak keresztény papársaim, akiknek velünk együtt kellene hirdetniük a megterés és megbékélés útját.

A zárszót. Anll Ödön mondotta, ki leszögezte, hogy a zsidó felszólalók csupán egyéni nézeteket s felfogásokat mondtak el s nem a hivatalos zsidóságot, majd felolvasta a

határozati javaslatot,

amelyet viharos tapsok közepette fogadtak el. Így hangzik:

„Mondja ki a Somogyvármegyei Nemzeti Bizottság által összehívott ankét, hogy a legfeljebb harcot indítja az antiszemita ellen s erre a célra igénybe veszi a propaganda min-

iszteriumot. Ezután Dobó István újból szót kért s megállapította, hogy a vita tulajdonképpen csupán ő között s Dénes Béla között zajlik s így engedelmet kell kérnie, hogy Dénes Béla állításával részletesen foglalkozzék. Izgalommal bővelkedő vita zajlott le ezután kettőjük között, amely azonban kizárólag elvisíkon mozgott. Utánuk Gezer-niczky Lajos követelte, írjon fel a magyar kormány a Nemzetek Szövetségéhez egy Zsidó Allam megmentése ügyében s ha ez meglesz, úgy engedjék ki a zsidókat Palesztinába oly módon, hogy a maradék zsidóságnak csupán 25%-a maradjon vissza!

den eszközét. Elhatározza a NB., hogy átír az összes vármegyék Nemzeti Bizottságaihoz s felszólítja őket hasonló határozat meghozatalára és hasonló széleskörű propaganda megindítására. Együttal felkéri az összes Egyházakat, hogy az antiszemitaizmussal leküzdésére igazi felebaráti szeretettel minden tőlük telhetőt tegyenek meg és nyújtssanak segítséget a reakció elleni küzdelemben.“

Dombóvárrott

az ankét talán még értékesebb volt, mint Kaposvárott. A Kommunista Párt nevében Bón László, Kornelty Rudolf, Nagy Ferenc, a szociáldemokraták nevében Kiss János vármegyei főjegyző, Becze Gergely, Pfiszterer László, Zsigmond N. beszéltek. Asztalos szerkesztő a Kiszagdapárt szónokája volt s Somogyi nagytiszteletű ur az igazi református hitbirtokos ígét prédikálta. Ez az est valóban a közeledési szolgálta a kaposvárral együtt, ezért lesz emlékké maradáradó a maradék zsidóság történelmében is.

Tildy Zoltánné koszorút helyezett egy belgiumi magyar-zsidó partizán sírjára

Brüsszelből jelentik: Tildy Zoltánné, a magyar köztársasági elnök hitvese szombaton Auer Pál párisi magyar követ kíséretében Belgiumba utazott, az ottani magyar kolónia meglátogatására. Még aznap este megérkeztek Brüsszelbe, ahol a belgiumi magyarság vezetői és a belga kormány kiküldöttei fogadták. Vasárnap, délelőtt Tildy Zoltánné egy belgiumi magyar

zsidó partizán, Weisz Sándor sírkövére helyezett koszorút, rövid, megható ünnepség keretében. Tildy Zoltánné és Auer Pál néhány meghatott szóval méltatták Weisz Sándor érdemeit, aki mint a belga partizán hadsereg tagja, igen sok német vonatot kiskitlatott és többszáz náci elrettintett láb alól. Weisz Sándort egyébként Belgium saját mártírjának tekintik.

Dr. Joseph J. Schwartz az AJDC európai elnöke nyilatkozott a JOINT magyarországi munkájáról

A Joint európai elnöke teljes három heti magyarországi tartózkodás után, búcsút vett tőlünk. Schwartz dr. fáradságot nem kímélve minden idejét arra szentelte, hogy alaposan megismerje a magyarországi zsidóság életkörülményeit és a sokféle ágazó segítőmunka rendszerét, módszereit és a gyakorlati keresztülvitelt. Személyesen győződött meg a budapesti és vidéki intézmények működéséről; meghallgatott sok előterjesztést, észrevételt és panaszt, megbeszélte a budapesti Committee tagjaival minden fontos kérdést.

Schwartz dr., Görög Frigyes dr.-ral tisztelgő látogatást tett a közlációs elnököl, a kormány több tagjánál és a gazdasági élet több vezető személyiségénél.

Munkatársunknak alkalma volt dr. Schwartz Józsefhez — hőzvetlenül elutazása előtt — a magyarországi Joint-munkáról

nyert benyomásaira vonatkozólag kérdést intézni. Schwartz dr. a következő nyilatkozatot tette:

— Magyarországi tartózkodásom ideje alatt Budapesten és több nagyobb vidéki városban is meglátogaltam a Joint-szervezeteket és a Joint által támogatott intézmények jórésztét. Örömmel és elégtellessel állapítom meg, hogy a tengerentúli zsidóság adományait a sokat szenvedett magyarországi zsidók inségének enyhítésére helyesen és célszerűen használták fel. Legutóbbi látogatásom óta komoly fejlődést látok. A Joint vezetősége és a magyarországi segítőmunka szervezete — minden nehézség ellenére is — hasznos és jó munkát végzett — Volt alkalmam arra

is, hogy panaszokat és sérelmeket vizsgáljak ki. Sajnos, elkerülhetetlen, hogy hibák itt-ott elő ne forduljanak, de meggyőződtem róla, hogy a Joint vezetősége teljes kötelességtudással mindent elkövet, hogy a hibákat megállapítsa és a legnagyobb eréllyel kiküszöbölje.

— Indítatva éreztem magam arra, hogy a vezetőségnek és a Joint-szervezet magyarországi munkatársainak megelégedésemet és elismerésemet fejezzem ki áldozatos és nehéz, jölvégzett munkájukért.

Az európai elnöknek, ennek a széleslátókörű, nagy tapasztalattal bíró zsidó vezető egyéniségnek ezt a nyilatkozatát a magyarországi zsidóság örömmel és megnynygvással fogadja.

Tizenhat új rendelet jelenik meg a közeljövőben a zsidóvonatközú problémák szabályozásáról

Statistika a múlt évben és az idén kiadott ilyen rendelkezésekről

Amióta Magyarország megindult a demokratikus újjászületés útján, a kormány meglehetősen sok rendeletet adott ki a borzalmas pusztulásnak kitett, áldozatul odatobott magyar zsidóság helyzetének enyhítésére és a fázisban pusztulásainak legáltalább részbeni helyrehozatalára. A rendeletek nagyrésze egyelőre nem több ugyan, mint sebtapasz a mélyen a hűsbavágot sebekre, de mégis csak tapasz, amely azt az igyekezetet bizonyítja, hogy az illetékesek mindent el akarnak követni a hegek teljes begyógyítására. A tömegével megszüntetett rendeletek jósága és hasznossága attól függ, hogy a végrehajtó szervek miként ültetik át a valóságba és milyen módon töltik ki az élet kívánalmainak megfelelően azt a keretet, amelyet a kormány intenciói megszabtak.

Sok vita volt akörül, hogy a kormány a zsidók javára történő jóvátétellel kapcsolatban

amit a német pokolból visszakerült maradék-zsidóság megkívánhat. Ez a mindencélből kiforgatott zsidó réteg jogosan keveselheti azt, ami eddig a gyakorlatban is megvalósult, a szélsőséges náci-cizmektől elbűntöt másik oldal viszont természetesen sokalja azt a keveset is, ami eddig történt. Illetékes helyen most összeállították a zsidókra vonatkozó újabb jogalkotás adatait, azt, hogy a múlt évben és az idén milyen rendelkezések láttak napvilágot. Ezerint a következő rendeletek jelentek meg:

1945-ben:

Zsidók gyógyszerári jogosítványainak rendezése. 10.470/1945. M. E., 48.650/1945. N. M.
Zsidók ingatlanainak visszavétele. 1945. VI. t.c., 606/1945. M. E.
46. §., 33.906/1945. T. M. 62. §., 5639/1945. P. M. 68—70. §.
Zsidók ingatlanaira vonatkozó teleknyvi feljegyzések törlése. 11.830/1945. M. E.
Zsidók italmérést jogosítványainak feloldása. 235.950/1945. P. M.

szajuttatásával kapcsolatban az üzleti berendezés (felszerelés) átvétele és a beruházások (helyreállítások) értékének megterítése. 3630/1945. M. E., 235.150/1945. P. M., 235.812/1945. P. M.

Zsidók lakásbérletére vonatkozó rendelkezések. 8540/1945. M. E.
Zsidók ügyvédi és közjegyzői kamarai tagságának feloldása. 45.117/1945. I. M. 8. §., 1410/1945. M. E. 8. §.

Zsidók üzletilegységének berendezési, felszerelési tárgyaknak áru- és anyagkészleteinek visszabocsátása. 7590/1945. M. E., 11.313/1945. M. E., 30.860/1945. K. M.

Zsidók visszahelyezése dohányársvitál jogaikban. 210.139/1945. P. M.

Zsidók visszavétele közalkalmazásba, illetéleg sérelmek orvoslása. 209/1945. M. E. 4—8. §., 10.340/1945. K. M.

Zsidók visszavétele magánalkalmazásba. 4890/1945. M. E. 1—8. §.

Zsidókutatóbizlet felosztása. 529/1945. M. E.

Zsidótörvények és rendeletek alapján a postafelkaréküzlet feloldására történt feloldások visszavétele. 38.161/1945. E. J. K.

hatálya alatt létrejött egyes jogügyletek illetékkiszabására való bejelentésének cinulasztásához fűződő hátrányos jogkövetkezmények megszüntetése. 199.169/1945. P. M.

Zsidótörvények és rendeletek hatályon kívül helyezése. 290/1944. M. E., 9590/1945. M. E.
Zsidótörvények megszűnésének rehabilitálása. 230/1945. M. E. 3. §., 9590/1945. M. E. 14. §.

1946-ban:

A nemzeti kormány rendelete a zsidókra hátrányos megkülönböztetést tartalmazó jogszabályok folytán elvesztett ingóságok tárgyában. 890/1946. M. E.

A nemzeti kormány rendelete a zsidótörvények és rendeletek hatályon kívül helyezéséről szóló 200/1945. M. E. számú rendelet módosítása tárgyában. 2790/1946. M. E.

A nemzeti kormány rendelete a zsidókra hátrányos megkülönböztetést tartalmazó jogszabályok folytán elvesztett személyi jogú gyógyszerári jogosítványok rendezéséről szóló 10.480/1945. M. E. sz. rendelet egyes rendelkezéseinek kiegészítése és módosítása tárgyában. 2370/1946. M. E.

A nemzeti kormány rendelete a zsidókra hátrányos megkülönböztetést tartalmazó jogszabályok vagy halottai magatartás folytán elvesztett üzlethelyiségek, berendezési (felszerelési) tárgyak, valamint áru- és anyagkészletek visszabocsátására vonatkozó rendelkezések módosítása és kiegészítése tárgyában. 3060/1946. B. M.

A nemzeti kormány rendelete ugyanebben a tárgyban (újabb módosítások és kiegészítések). 4380/1946. P. M.

A magyar kőbátársaság kormányának rendelete a zsidótörvények alapján megvont italmérési engedélyek visszajuttatásával kapcsolatos kérdésekről szóló 3639/1945. M. E. sz. rendelet kiegészítése tárgyában.

Beavatott helyről származó értesítésünk szerint a kormány további tizenhat rendeletben szabályozza a még el nem intézett zsidóvonatközú problémákat és igyekszik elérni a teljes rehabilitációt. A szóbanlévő rendeletek egymást követőleg a közeljövőben jelennek meg.

*

Az arra illetékes zsidó vezető körök hivatalos helyen többbizben is reámutattak arra, hogy az eddig történt jóvátétel nem kielégítő. A kormányrendeletek nem vonták le teljes egészében azokat a következtetéseket, amelyeket a fennmaradt szerződés

Is előir és csak igen hiányosan vitték át a gyakorlatba a 200/1945. számú miniszterelnöki rendeletnek a zsidótörvények eltörlésére vonatkozó alapelvét. A kibocsátott rendelkezéseknek azt kellett volna célozniuk, hogy az életben maradt töredékzsidóság úgy a maga helyzetét illetően, mint vagyontárgyait illetően, ugyanolyan helyzetbe jusson, mintha a zsidóellenes intézkedések nem történtek volna meg.

Sajnálattal kell megállapítanunk, hogy nem ez történt. A rendeletek számos esetben nemcsak, hogy az általános jogszabályok érvényesítését nem mozdítják elő, hanem egyenesen hátrányosabb helyzetbe hozzák a deportálásból, munkaszolgálatból, gettóból hazatért zsidó réteget. Olykor célszerűbb lett volna, ha a rendelet meg se jelenik, mert az nem az üldözöttek, hanem ellenfeleik javára szól.

Az említett zsidó hivatalos körök éppen ezért ismét és ismét kénytelenek rámutatni arra az alapvető gondolatra, hogy a magyar zsidóság nem csupán az őt jogosan megillető vagyoni érdekei védelmében, hanem elvi okokból is azt várja, hogy a zsidóság terhére elkövetett jogfosztás ne adhasson a bitortlók javára semmiféle jogcímét.

KERESEM

Beck Ferenc

muzei., a Magyar Radiátor-gyár alkalmazottja. 1945 januárban Lichtenwörthben kapták Szives értesítést kér: dr. Erdős Pál, Budapest, V., Személynök-u. 22. Telefon: 124-522.

A BAGOLYLUKI GETTÓBÓL elvitt

Klein Ferencné

sz. Weinberger Erzsébet és fia Iván

Szociabonyiak 1944 június 12-én Auschwitzba érkeztek. Állítólag dr. Schönfeld Miklós, bácsalmási munkaszolgálatos orvos végtagjában, feleségem mellet Apollóni ment el. Kiküldésén dr. Schönfeld urat és lárokot, aki sorunkról — ha bármilyen lenne is — tudna, hiteltelvéni szeretettel kérem, közölni velém: Klein Ferenc kereskedő, Füzesabony (Héves megye).

La Guardia felhívása a zsidók és hontalanok befogadására

Londonból jelentik:

La Guardia, az UNRRA vezérigazgatója Washingtonban bejelentette, felkéri az Egyesült Államok kormányát, hogy járuljon hozzá a németországi táborokban lévő 120.000 hontalan személy bevándorlásához.

La Guardia becslése szerint Európában még 630.000 haza nem telepíthető hontalan van, ezek közül 110.000 a zsidó. La Guardia hozzátette, felhívást intéz valamennyi országhoz, hogy nyissák meg határait az is a hontalan személyek előtt.

A zsidó közéleti vezetők Szegeden

Az elmúlt hét vasárnapján Szeged zsidósága megtöltölte Löw Immanuel világhíres gyönyörű templomát, hogy megballgassa az országos vezetőség beszámolóját és a fővárosi funkcionáriusok mondanivalóját.

A templomi kórus művészi énekszámait után Stern Márton hitközségi és községkerületi elnök üdvözölte a Budapestre érkezett vendégeket, ismertette közérdekű munkálkodásukat és Szeged bizalmáról biztosítva az Országos Irodát, elsősorban dr. Joe Schwartz-ot, a Joint szervezet európai vezetőjét kérte fel, hogy szóljon a gyűlésekhez.

Dr. Schwartz tolmácsolta az amerikai zsidóság üdvözlését és nagy vonásokban ismertette azt a hatalmas karitatív munkát, melyet a Joint sok nehézség közepette fejt ki. Szólt a panaszokról és kilátásba helyezte orvoslásukat. A segélyezési akció kiterjesztését tervezi és existenciális megsegítést remél nyújthatni oly mértékben, amennyire ez irányban rendelkezésre fognak állni a lehetőségek. Elvárja, hogy a magyar zsidóság is résztvegyen a közösségi munkában, melyet nem szabad teljes egészében a külföldre áthárítani.

Dr. Görög Frigyes helyi vonatkozásban ismertette a Joint tevékenységét és statisztikai adatokat sorol fel a segítőakció egyes fázisairól. Nehezményezi a támadó kritikát és rámutat az eddig elért eredmények mellett a nagy szervezet helyes igazgatásának nehézségeire.

Stückler Lajos, mint a Magyar Izraeliták Országos Irodájának elnöke szólt a nagygyűlés résztvevőibez. Vázolta az ujjáépítés nehéz feladatait és ismertette azt a küzdelmes munkát, mely a felszabadulást követő első napok óta folyik a jóvátétel és rehabilitáció érdekében.

Nyomatékosan hangsúlyozta, hogy a mai vezetőség semmi szín alatt sem hajlandó különbséget tenni a vidéki zsidóság érdekei és a fővárosi hiteltelvérek célkitűzései között. Mesz. szemérem megértéssel van a vidék megpróbáltatott zsidóságának ügyes-bajos dolgai iránt,

de egyébként is egységet hirdet egy a neologia, mint az ortodoxia együttműködése mellett, amiként a pozitív zsidó gondolat érdekében egymással kiűnjö látni a cionista irányu zsidóságot és az asszimilációs réteget. A szegedieket és az ország egész zsidóságát biztosítja, hogy a hivatalos központi szervek megalkuvás nélkül küzdenek a jogegyenlőségért és jogbiztonságért, végül hitvallást tesz a demokratikus gondolat mellett, amelynek szolgálatában mindenkit felhív, hogy vegye ki részét az ország ujjáépítéséből.

Dr. Földes István, a Pesti Izr. Hitközség elnökhelyettese a fővárosi zsidóság üdvözlését tolmácsolja a szegedieknek, akiknek városából indult el egykor a recepciós törvény s ahol Klauzál Gábor szállt, sikra az egyenlőségért. Szeged nemes tradícióira rámutatva, ugyancsak a magyar zsidóság összetartó egységét kívánja. Kijelenti, hogy a maga részéről az asszimilációs réteghez tartozik, de köteles tisztelettel adózni a cion gondolatnak, mely iránt megértéssel kell viseltetnie minden konstruktív zsidónak.

Dr. Geyer Albert elnökhelyettes, a Magyar Cionista Szövetség képviselőjében hangsúlyozza, hogy úgy az Országos Iroda, mint a Pesti Hitközség vezetőségében produktív tényezőként működik közre a cionizmus. A maga részéről is rámutat az összefogás szükségességére, hogy ezáltal megoldhatók legyenek a maradék hazai zsidóság függő problémái. Ismerteti a pozitív zsidó gondolat harcainak szerepét a zsidó közéletben, akik soha meg nem szűnnek a zsidó tömegeket öntudatra nevelni és igyekeznek azokat a lehetőségeket megteremteni, amelyek szükségessé, hogy a Szentföldön otthon és megnyugvást találhasson mindenki, aki úgy érzi, hogy innen el kell mennie.

Domonkos Mihsa ügyvezető az ugynevezett „szegedi gondolatról” beszél, mely Izsák és Orgovány érintésével Sijfokon át bevonult Budapestre is, de eljutott véres útján távoli ha-

láltáborokig és a gázkamrákba. Most Budapest kézfogsát hozza a tiszaparti metropolis zsidóságának és azt az ígéretet, hogy a központi vezetőség feltétlenül figyeli a vidék sorsát és szíven viseli minden hiteltelvérenek baját, biztonságát.

Dr. Frenkel Jenő fővárosi zárószavai fejezték be a nagygyűlést. A maga részéről kijelenti, hogy ismételt alkalma volt betekintnie a központi vezetőség műhelytitkaiba, ott nem látott mást mint őszint, áldozatos munkát, gerinces helytállást s éppen ezért a legnagyobb bizalommal viseltetik azok iránt, akik biztos kézzel kormányozzák a magyar zsidóság sorsát.

A nagygyűlés hosszasan ünnepele a fővárosi vendégeket, akik még megemlékeztek az intézményeket, a szegedi és deszki, szőregi, valamint kizombori gyermekotthonokat is és a tanácskozások befejeztével a késő éjjeli órákban tértek vissza Budapestre.

Keressük két deportált fiunkat!

Hoffmann Emil

született 1923 Sopron.

Hoffmann Erich

született 1927 Sopron.

KISTARCSARÓL 1944 július 19-én BIRKENAUBA vitték mindkettőt, ott a Kleidungs-kammerban dolgoztak. 1944 október 26-án ORANIENBURGBA, onnan SACHSENHAUSENBA, onnan ORD-RUFBA kerültek Thüringia. Kétségbeesett szülei kőnyörögnek, aki bármit tud róluk, értesítsen. Minden költséget szívesen megtérítünk.

HOFFMANN Dávid, Budapest, VI., Paulaj Ede-u. 67.

KERESEM ANYÓSOMAT,

ÖZV. Braun Arminné HAASZ LILIT, akét 1914 november 15-én vitték el a Hajós utcától a Réglgyárba és onnan Németország felé. Utolsó hír Magyaróvárról volt. Keresem tovább.

Hira Lajos Gábor

muzei., szül. 1923 szeptember 18. Anyja Schoenberger Margit. Utólagra Allahban kapták. Ha van aki tud róluk, kérem adja le értesítést az Uj Élet kiadóhivatalba, Síp-utca 12. H. 39.

KI TUD

Rottenberg Henrikről,

szül. 1893 Budapestben. 1944 október 20-án vitték el a Paulaj Ede-u. 16-os számú házból.

Felszabadulás után Wolsben lakták. Szives értesítést kér: Rottenbergné, VI., Kazár-u. 10. D. emelet.

Nem térünk ki!

Irta: dr. WEISZ MIKSA, debreceni főrabbi

A napokban Debrecen zsidóságát is megtisztelte „a jó pásztor” missziós társulata. Templomi áhitatba merült kegyes szólamokkal és kitért zsidók segédletével nekünk is leforgatták azokat a lemezeket, amelyeket a tél folyamán a főváros zsidósága megtérítési céljából indítottak el. Nincs szándékunkban e hasabokon teológiai vitát folytatni, nemcsak a helyszűke miatt és mert az ilyen disputákból az istenhit eszméjének tekintélye szokott rendszerint aláesni, mint azt a régi időkben tudjuk, hanem azért is, mert ezeken a vitákon mohón kapnak majd azok, akik a vérbenforgó, félszemű Wólán népe pribék ördöghadainak erkölcesire esküsznek változatlanul, még mindig romlott ösztönénjük elfajulásában. Arról sem akarunk szólni, hogy milyen elhibázott és visszatartó, a jószándékot joggal kétségbevonható előttünk azoknak a renegát zsidóknak teatrális, álarcos vallomásokban kitörő, térítő porondokon való megjelenése, akik nem bírták ki a szenvedéseket. Keresztvíz alá állottak s hogy befogadják előtt bizonyosságot tegyenek meggyőződésnélküli meggyőződésükről, térítő beszédeket tartanak és a zsidó szentírás verseinek tiszta forrásvizébe, amelyből egyszer ittak és hazájuk színáji földjéről világga ésbogott, követ dobnak. A hírhedt Pablo Christiani, meg Geronimo de Santa Féktől is csak annyiban különböznek, hogy a megváltozott politikai konstellációk folytán nincsenek abban a hatalmi helyzetben, hogy pogromokra, vérvadásokra és fosztogatásra hajlamos tömegek jelenlétében azokkal szövetkezzenek, akik a „szent szeretet” jegyében úgy akarják a hitelleneket meggyőzni az egy igaz hitről és az üdvösséget úgy akarják rájuk kényszeríteni, ha a földet számukra előbb pokollá változtatják, hogy aztán annál biztosabban nyerjék el így a mennyi üdvösséget, de előbb ídelenn, máglyákon égetik meg és vagyonaikból szervezett alapossággal fosztogassák ki őket. Tiltakozunk és féltemeljük szavunkat, hogy bennünket, zsidókat hitelleneknek deklaráljanak éppen azok, akik troglodita erkölca-

ben jártak még akkor, amikor a mi ajkainkon már régen Isten tiz igéje nyilatkozott ki az egész világnak! Tiltakozunk, hogy bennünket olyanoknak tüntessenek fel néptömegek előtt, akik megtérítésre rászorultak vagyunk és a többség jogán latszóságosan azt az érzést tartják ébren, hogy a kisebbségben élő Izrael még mindig az a terrén, ahol mindenki előtt nyitva áll szabad prédikál, vallási pártállása folytán is.

Mi vagyunk a többség — kiáltott rá Rabbi Józsuára egy pogány —, nektek a többség után kell mennetek. Jöjjetek, csatlakozzatok hozzánk és hagyjátok ott az Isteneteket.

Rabbi Józsuá mosolyogva kérdezte:

— Pogány, vannak-e gyermekeid?

A pogány sóhajva felelt:

— Négy gyermekem van és mennyi velük a bánatom! Az egyik erdei istent imád, a másik mezei istent, a harmadik tűz előtt tördel, a negyedik a csillagokkal szeméz. Mindig veszekednek, nincs békeesség közöttük.

És erre rabbi Józsuá így szólott:

— Balga pogány! Hát saját magatok között sem tudtok megegyezni. Hogyan kívánhatod, hogy hozzátok csatlakozzunk? Ti magatok sem vagytok egymásközt egy véleményen, hogy kívánhatod, hogy mi egy véleményen legyünk veletek?!

Rabbi Józsuá szavaival üzenjük térítőinknek: Elég volt! Térítsenek elsősorban és mindenekelőtt maguk között és minden bizonnyal nagyon, de nagyon sok fölszántatlan ugarlélekre fognak találni, amelyekben még a csirája sincs meg az isteni szellemnek. Az ilyen térítésre való kirándulások semmiképpen sem válnak előnyére a felekezeti békeességnek: „A békeesség utjának.” Megkérdezzük a mi térítőinket, hát tulajdonképpen melyiküknek a vallását vegye magára a megmaradt zsidóság, a Torquemada Tamások és az Arbuez Péterek, vagy szellemi örököseik, a Kun páterek és a Kiss Szalczek, meg a többi hozzájuk hasonlók vallását. Vagy azoknak a keresztyén egyházi papl méltóságoknak a vallását fogadjuk el, akik-

nek zengzetes ajkairól hosszú éveken át mást se hallottunk térítő utjukon a gyáva és reszkelő zsidó lelkek megszédítésére, az evangélium szavaival: „Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok és megterheltetek és én megnyugosztallak titeket” és mégis a feltámadás napján éppen hívő seregét „öske-resztyén testvéreimnek” szólítva meg hatalmas orgonazugás közepette mutatta meg az igazi utat, hogyan kell a sárgacsillagos zsidókat kiutasítani és kifelé indítani?

Nem tántorodunk meg! Értsék meg, minden örökdésük meddő: nem hagyjuk el apáink hitét! Megmaradunk zsidó vallásu zsidóknak! Maimonidessel együtt valljuk és hirdetjük továbbra is rendületlenül, hogy „a mindenható Isten — áldott legyen a neve — egyetlenegy, hogy semminemű Ihozá hasonló egység nincsen és hogy egyedül Ő a mi Istenünk, volt, van és lesz!” Ez a mi megalakulás nélküli hitünknek, egyetlen Istennek rendületlenül valló vállalat. Ez „a zsidóságnak a kereszténységről” és kellene „a kereszténységnek is a zsidóságról” való punktum sálense hogy legyen, amelytől mi soha el nem szakadunk és nem is fogunk sohasem: Egy az Isten — minden ember egyformán istenfia az egyetlen Atyánknak! Egy az Isten — egy az emberiség!

AUTÓVEZETŐISKOLA

FARKAS

Rákóczi-út 6

Telefon: 220-602.

Felhívás!

A háború és ástrom következtében chevra kadisánk és intézményel nagy károkat szenvedtek. Intézményeinket a németek és nyilasok kifosztották. A bombatámadások és ástrom következtében súlyos károk érték intézményelüket és temetőinket. Minden áldozatot meghoztunk, hogy intézményeinket (Aggok háza, Szeretlekház, Szeretlekház), ahol ezidő szerint 500 agg és beteg van ápolás alatt, a Joint támogatásával annyira rendbehozzuk, hogy aggjaink és betegeink fedél alatt legyenek. Most kívánjuk rendelkezésük átadni a Felüött Vakok Otthonát, ahol további 120 agg fog elhelyezést nyerni és ápolás alá kerülni.

De ama károkat, melyeket temetőink szenvedtek, nem vagyunk képesek saját erőnkkel reádbhozni. Restaurálni kell szerartási termtinket. Temetőnk kerítése részint a bombatámadások, részint a pusztítások következtében annyira elpusztultak, hogy kb. 1400 fm kerítés hiányzik temetőnkéből, nyghogy ezen területrezen a temető teljesen nyitva van. Sem vallási, sem kegyeleti szempontból meg nem engedhető, hogy a temető nyitva legyen és úgy érezzük, hogy a zsidóságnak a vallási és kegyeleti szempontok mellett, becsületbeli kötelessége, hogy a temető kerítéssel látassék el és így védve legyen halottainknak nyugalma. Minthogy a temető restaurálása és a kerítés elkészítése kb. 6 kg aranyba kerül, melyet chevra kadisánk saját erejéből fedezni teljességgel képtelen, Híttestvéreink áldozatkészségéhez fordultunk.

Arra kérjük t. Híttestvéreinket, hogy a kegyeletos szent munkában legyenek segítségünkre és e szent célhoz hozzájárulni sziveskedjenek.

Midőn ama reményünknek adunk kifejezést, hogy kérő szavunk t. Híttestvéreinknél meghallgatásra talál és a szent munkában segítségünkre lesz, vagyunk

Híttestvérti üdvözléssel:

Pesti Chevra Kadisa előljárósága
Stelner Marcell s. k. elnök,
dr. Endre S. Henrik s. k. igazg.

Jacob Rosenthal lett
a román külügyminisztérium sajtófőnöke

A román kormány — mint az amerikai *Congress Weekly* közli — visszahelyezte állásába Jacob Rosenthal miniszteri tanácsost és egyben a legfontosabb posztok egyikére, a külügyminisztérium sajtóosztályára élére állította.

Jacob Rosenthal a Goga-Cuza-rezsim mozdította el állásából, mivel rossz szemmel nézte nagyarányú zsidó közéleti tevékenységét. Jacob Rosenthal volt az elnöke a *World Jewish Congress* romániai bizottságának.

Külföldről keresik

HIAS HEBREW SHELTERING AND IMMIGRANT AID SOCIETY budapesti hivatalánál keresik az alábbiakat. Nevezettek jelentkezzenek, vagy bárki, aki tud róluk, jelentkezze akár személyesen, akár írásban a HIAS hivatalában, V. Géza-u. 3. szám alatt, hétfő, szerda, péntek délelőtt 9—2 óra között.

- A. 33305/637. Stark Ilona, Berezny-u. 6. Keresi: Joseph Fischer, USA.
- A. 33429/649. Seidler Margit, Budapest, Rákóczi-ut 30. Keresi: Seidreich W. Lotte, USA.
- A. 33157/623. Fischer Menyhért, Budapest, Rákóczi-ut 33. Keresi: J. Fischer 7, USA.
- A. 543/2. Sándor Győző, Budapest, Visegrádi-u. 58. Keresi: Sándor Mago, Stockholm.
- A. 35219/981. Gervay Marica, Budapest. Keresi: Béla Scheffer, Los Angeles 3149, Oak Glen.
- A. 35222/982. Dasches Ernő, sz. 1906 március 5. (Dasché volt a nevük), Budapest, Kertész-utca 4., v. Szondy-u. 52. v. 22. Keresi: A. Dasches, Buckhurst Hill Palmerston Rd. Essex.
- A. 35223/982. Dasches Flora, sz. 1909 március 23. (Dasché volt a nevük), Budapest, Kertész-utca 4., v. Szondy-u. 52. v. 22. Keresi: A. Dasches, Buckhurst Hill Palmerston Rd. Essex.
- A. 35224/982. Dasches Klára, sz. 1912 március 9. (Dasché volt a nevük), Budapest, Kertész-utca 4., v. Szondy-u. 52. v. 22. Keresi: A. Dasches, Buckhurst Hill Palmerston Rd. Essex.
- A. 35323/983. Springer Dezső, Budapest, V., Pozsonyi-ut. Palatinus-ház. Keresi: Regina Gorel, sz. Rosenfeld, Jerusaleml, 4. Hasolel Str.
- A. 34686/885. Baeder Zoltán, Ujpest, Baeder-gyár. Keresi: Julius Baeder, Klines Dept. Store, 91 Whitehall St.
- A. 35254/988. Eisdorfer Józsa és Ferenc, utolsó cím: Bpest, VII., Kun-u. Azelőtt Király-u. 56. Keresi: Yetil Pistiner, Habana Calle Bernaze 211.
- A. 35255/988. Radó Jenő Artur, Bpest. Keresi: Therese Pollak, Flint Nice 9. Rue Verdi.
- A. 35257/988. Löwy Charlotte, Budapest, VI., Stock Gemeindefhaus, Nr. 53. Löwy Éva. Keresi: dr. Tibor Löwy c/o, Hicem Shanghai.
- A. 35309/992. Halpern Abrahám, sz. 1921. egy deportált listán szerepelt, mely szerint Ungvárra visszaérkezett 1945. május és szeptember közötti időben. Keresi: Gertrud Feinstein, 37—64, 74. th. Str. New York, Jakson Height.
- A. 35310/993. Fráter György, Piroska, Dezső, Budapest, Baross-u. Keresi: dr. Jacob Kovács, Rio Grande de Sul Xachoiara, Brasil.
- A. 35325/995. Grünvald Annuska, tanuló, sz. 1928. évben, lakik Budapesten. Keresi: Fauny Greenstein, St. Rego Park L. 162.82. Saunders St.
- A. 35334/995. a. Marton Sándor, sz. 1900. Budapest. Keresi: Julia Papansk, Newyork, 873. Bruckner Blvr.
- A. 35340/996. a. Reiner Nadar, Bécsúj helyi tábor, sz. Budapest, előző címe: VII., Nagydíófa-u. 13. Keresi: Maria Schwarz, Newyork, 3681. Broadway.
- A. 35342/997. Regenstrief Pál, Budapest. Keresi: Chester R. Uhler.
- A. 33563/755. Üzv. Rapolter Mihályné, Budapest, Váci-ut 51. Keresi: Rapolter Miguei, Sao Paolo.
- A. 32587/605. Geldberger Gyula, Budapest, Dráva-u.5. Keresi: Gertud Frisch, Chicago.
- A. 33155/619. Korn Tekla, Budapest, Váci-ut 40. c/o. Beck. Keresi: Egon Brody, Newyork.
- A. 6154/759. Hóry Ferenc, Budapest, Váci-ut 16. Keresi: Hias, Paris.
- A. 35196/977. Feitt Jánosné, Budapest, V., Váci-ut 20. Keresi: Jean Feitt.
- A. 35153/980. Geber Nelly, VI., Teréz-körút 1/c. Keresi: Paul Geist, London.
- A. 35186/978. Havas Rudolf, Márx-tér 2. Keresi: Hugo Klein, C/o Hias, Shanghai.
- A. 35299/991. Dávid Malvin, V., Szent István-körút 2. Keresi: Anna Dávid, San Francisco.

„HIAS“ Hebrew Sheltering and Immigrant Aid Society budapesti hivatala keresi, a megadott lakcímen nem található:

LINDER ÉVÁT,
Bajcsy-Zsilinszky-ut 44.

KUPFER MAYER és
ÁRMEN, Teleki-tér 3. II. udvar.

KESZLER MÓRIC,
Liszt Ferenc-tér 18.

Nevezettek haladéktalanul jelentkezzenek a Hivatal budapesti, V.; Géza-utca 3. felület 1. szám alatti irodájában, ahol a részükre érkezett affidavit harmad példányát átvehetik.

Hivatalunkhoz affidatívharmadpéldány érkezett

TIBOR KOVÁCS,
Almagyar-u. 21.

címre. Előrelen cím következtében kikézesíteni nem tudjuk.

Kérjük a címzettet, jelentkezze. HIAS Hebrew Sheltering and Immigrant Aid Society, Budapest, V., Géza-utca 3.

A zsidó tanítókhoz és tanárokhoz

Vonatkozással az „Uj Élet“ben régebben közzétett felhívásunkra, tájékoztatásul közöljük az alábbiakat:

Az American Association for Jewish Education (1776 Broadway Newyork 19 N. Y.) zsidó nevelésiügyi szervezet már hónapokkal ezelőtt megkereste az illetékes magyarországi zsidó tanügyi hatóságokat azzal a kéréssel, hogy a Szervezetet tájékoztassa a magyarországi zsidó iskolák állapotáról, a gyermekek és tanítók helyzetéről. Kiküldésbe helyezte legmesszebbmenő segítségét. Ennek alapján egyesületünk elnöksége a legelőbb útton és a leggyorsabban összegyűjtötte és beküldte a kért adatokat.

Egyesületünk nyolc évtized óta hivatalostudattal gondozza a

magyar zsidó iskolaügyet és a zsidó tanítóság szociális érdekeit és ha a zsidó társadalom más rendeltetésű és nem hivatalos szervezetei is mutatnak érdeklődést a zsidó iskolaügy iránt, annál jobb, de mi hiék maradunk a reánk háruló kötelességünkhöz és a hivatalos zsidó oktatásiügyi szervek mellett elsősorban a magunk feladatának tartjuk a zsidó iskolaügy újraszervezését. Egyesületünk ezáltal sem mulasztotta el, hogy a külföldről megnyitkozó érdeklődést és kiküldöz lehetségeseket a magyar zsidó iskolaügy és tanítóság javára értékesítse. A máris elért eredményekről legközelebb beszámolunk.

Az Orsz. Izr. Tanítégyesület Elnöksége.

Előjáróvá választott egy nőt a budai hitközség közgyűlése

A budai hitközség vasárnap közgyűlésén dr. Csobádi Samu elnök megemlékezett a zsidóság mártírjairól, majd bejelentette, hogy a budai mártírok emlékért méltó módon kívánják megörökíteni.

Ma július 14-e van — mondotta — és ez a nap a szabadság, egyenlőség, testvériség gondolatának emléknapijai közé tartozik. Ezt a hármas nagy elvet csufolta meg a fasiszmus. A fasiszta „szabadság“ azt jelentette, hogy minden fasiszta bármelyik zsidót szabadon lelőhet. A fasiszta „egyenlőség“ abban mutatkozott, hogy a fasiszmus minden zsidót egyjórón nyomorba döntött, vagy deportált. A fasiszta „testvériségnek“ az volt az értelme, hogy a fasiszták testvérien osztották meg a rablott holmit. Nem szabad elfelednünk a fasiszta multtal.

Dr. Csobádi Samu elnök nagyhatású beszéde után Nagy László József pénzügyi előjáró tartott szüleskörű exozét, Rámutatott arra, hogy a világtörténelem első zárszámadását voltakép a Tóra tartalmazza és így szent hagyományainknak teszünk eleget, amikor beszámolunk arról, hogy miképp sáfarkodtunk a közpénzekkel.

Székelgy Dezső alelnök, gazdasági előjáró a templomok és iskolák restaurációjáról, dr. Benoschofsky Imre főrabbi a rabbiügyi, szertartási és tanügyi kérdésekről, dr. Gerő Géza előjáró a hitközség által örökölt vagyontárgyakról, dr. Rieger Imre előjáró az iskolák egészségügyéről számolt be, majd a JOINT és a látványosi körzet munkáját ismertelték. A budai hitközség területén ez évben 15 kitérés és 15 visszatérés volt. Hitoktatásban 288 tanuló részesült.

Sós Endre előjáró a kulturmunkát és a kulturális ter-

veket ismertette, majd megindult a zárszámadási vita, amelyben Román Ernő, Baracs Károlyné és Alapi Béla vett részt. Azután egyhangulag elfogadták a zárszámadásokat és megadták az előjáróságnak a felmentést. Dr. Heller Imre alelnök javaslatára a hitközség köszönetét nyilvánította a felszabadító, dicsőséges Vörösi Hadseregnek és elhatározta, hogy hálátíratot intéz azokhoz a szervekhez, amelyek a fasiszmus idején a zsidóság menteni igyekeztek.

A közgyűlés tanügyi előjárónak Fuchsné dr. Baracs Análát választotta meg. Ez az első eset, hogy egy hitközség előjáróságába női tag került. A választási bizottság elnöke dr. Bálint Béla lett.

Dr. Csobádi Samu elnök, Székely Dezső alelnök, Sós Endre előjáró, dr. Bálint Béla, a Chevra elnöke, dr. Benoschofsky Imre főrabbi és mások a közelebbi hitközségi választásokkal foglalkoztak. Az az álláspont győzött, hogy új elemek bekapcsolása céljából, a legelőbb időben belül meg kell ejteni a változtatásokat. Ennek elősegítése érdekében a képviselőtestületi tagok nagy része lemondott mandátumáról.

A közgyűlés eljött istentisztelet volt, amelyen Sirota Sándor főkantor éneke után dr. Benoschofsky Imre főrabbi prédikált.

Oroszországból hazatért munkaszolgálatosok, KI TUD

Wertheimer
Jenőről és Dezsőről

Kik 1942 decemberben mentek el Gyónvőrtől és 1943 dec. 15-én esték fogságba. Ertesítést kér: Wertheimer Sándor, Budapest, Rákóczi-ut 60.

Emlékünnepek a deportálások évfordulóján

Szerre az országban mindenütt megemlékeznek a halálkamrák ártatlan áldozatairól a deportálások szomorú évfordulója alkalmából. Ezekről az újabb emlékeztetésekről szólnak alábbi tudósításaink.

Esztergom

Junius 30-án ült meg az esztergomi zsidóság maradéka az elhurcoltak emléknapját. Az aránylag épségben maradt templomot megtöltötte a gyászoló közönség, az esztergomi zsidókön kívül eljött a környék zsidósága, fővárosi gyászoló rokonok és Esztergom nemi zsidó világi előkelőségei és egyszerű emberei.

A szertartást *Ferenzi-Ferákel* volt esztergomi kántor végezte megható és művészi módon, az emléktáblát dr. *Benoschovsky* Imre budai főrabbi, az Országos Iroda hitéleti ügyosztályvezetője avatta fel. Beszédében kifejtette, hogy mi zsidók, amikor az első zsidót megölték büntetlenül Európában, már tudtuk, hogy millió és millió ifjú élet fog kialudni, a népek színe-java és amikor az első fatusi zsinagógát felgyújtották, tudtuk, hogy székelygyázok fognak a porba omolni. Mert az erkölcstelenség, az erőszak, a gyilkos öm terjed, mint a tüzvész, ha egyszer szabadjára eresztik nem áll meg a zsidónegyed határára. És azt is tudtuk: aki Istent megbántja, az összezozatik és elvész...

És ime, romok között járunk, pusztaság és gyász mindennél... Beszédének további sorára arra buzdított: a lelkekben feszülő fájdalom erejét építő munkára kell fordítani. Építeni kell a rombadólt zsidó közösséget.

A beszéd után a főrabbi égő gyertyát vett kezébe a a gyászoló hozzátartozók erről a lángtól adták tovább az emlékezés lángját egymásnak, mire megszólalt az *El molé ráchámim*, minden gyászoló kezében égő gyertyával tisztelgett a vértanuk emléke előtt.

Az Országos Iroda részvétét dr. *Munkácsi Ernő* ügyvezető igazgató tolmácsolta megható, szép szavakkal.

A gyász ünnepe után a maradék élni akarását fojzta ki és a jövő reményességét jelentette, hogy öt házaspár járult a főrabbi elé, hogy házasságukat megáldja és megszentelje. Délután, Mincha után a főrabbi aktuális vallási kérdésekről szólott a hívekhez. dr. *Munkácsi* pedig a hívek időszerű kérdéseire válaszolt. *Duchs* hitközségi elnök köszöntö meg a főrabbi, az Országos Iroda képviselője és *Ferenzi* kántor üzenetén fáradozását és ígéretet tett, hogy minden megtesznek a hitélet újjáépítéséért.

Székely Emil ökszerész
Rátóczi-ut 26
brilláns, arany, ezüst,
órái legdrágábbak

Kispest

A kispesti megmaradt zsidóság kegyeletos érzésének eleget téve, 1946 június 30-án, a deportálás kegyetlen évfordulóján felavatta deportálásban elpusztult hitestvéreinek síremlékét a temető sarkertjében és emléktábláját a baloittasház falán. Az avatási ünnepségen megjelentek a hitközség tagjai, a pártok képviselői, a város polgármestere, a rendőrség képviselői.

Gergely Rezső hitközségi elnök a ravatalozó terem oldalán elhelyezett táblát avatja. Utal az 1944-es szomorú eseményekre, amikor befűtött mozdonyok és vagonok készenlétben állottak, hogy az alkotmány, jog, igazság megszüntetésével testvéreink százezreit haláltáborokba hurcolják. Hirdettük az erkölcsi törvényt: ne öl és mit kapott ezért a zsidóság, csak gyűlöletet, megvetést; azt azonban nem remélte, hogy gázkamrákban pusztítják el.

„Ha te Isten“ kezdetű gyászdallal, melyet a Csáky-utcai templom kórusa adott elő, kezdetét vette az emlékmű felavatása. *Klein* József, a Chebra Kadisa elnöke keresetlen szavak kíséretében adta át az emlékművet a Szentegyletnek gondozás végett, majd dr. *Kék* Lajos, a Chebra Kadisa elnöke tartotta meg avatóbeszédét. 1944 június 30. napjáról beszélt, mint soha el nem muló szomorú fájdalomról, majd megemlítette azt az áldozatos munkát, melyet a helyi zsidó szervek az emlékmű felállításával vállaltak.

Az elnök szavai után *Herskovits* Béla főkántor gyönyörű *El molé ráchámim*-ja szállt az Égek Urához, majd az ősi ima után dr. *Berg* József főrabbi lépett a szószékre.

— Beccsülettel vállaljuk a közösséghez, a szent törvényekhez, egymáshoz való hűség ragaszkodást — mondotta többek között. — A mi gyászunk új kötelességek vállalása, imádkozás, tanulás, erkölcsi kötelességek továbbvívése, az élet fenntartása azok számára, akiknek az Isten az életet akarta és arra ítélte. Mielőnk lenni hozzájuk. Az édesapának, édesanyának méltó gyermeke lenni, ők vállalták a hősi halált, mi vállaljuk a zsidó életet.

A beszéd végeztével *Kaddist* mondott az elhunytakért, miután meggyújtotta a jelképes siron a kegyelet lángjait azok helyett, akik már nincsenek az élők sorában.

Majd *Bareg* Gyula polgármester lépett a szószékre. Meg-

emlékezett a város neves zsidó férfairól, akik a város lakosságának bizalmából vezetői voltak a város társadalmi életének. Ezeknek felsorolása után folytatta: „E vezető egyéniségeken kívül tengernyi szenvedés után haltak el a névtelen hősök, anyák, leányok, férfiak, öregek, mind végtelen sorban menetelve a szenvedések kálváriáján“.

„Mindéből a szörnyű katalizmból, ami az emberiséget érte, tanulni valóak van. Soha semmiféle faj gyűlöletet ne legyen és ha mégis előfordulna, akkor a törvény kemény öklével fegyük lehetnének azokat, akik meg akarják bontani az ország népeinek békés és nyugalomra váró lelkeit. Legyen szabad vezetni mindnyájunknak a jelképes sirnál, talán valamennyien hibásak vagyunk, tartunk önvizsgálatot és állapítsuk meg azt, hogy a franciáforradalom nagy eszméit, a szabadság, egyenlőség és testvériség gondolatát nem valószínűk meg, nem harcoltunk úgy, mint kellett volna. Magyarországon szabadság a felszabadulásig nem volt. Egyenlőség még kevésbé és a testvériség érzése sem volt ismeretes. Az utat eltévesztettük valamennyien, most harcoljunk a szabadság, egyenlőség és testvériség eszméiért és ha kell, öldozzuk fel életünket.“

DR. PÁLMAI ISTVÁN

Marcali

Kegyeletos ünnepséggel adózott a Marcali Izs. Hitközség június 7-én a munkaszolgálatban és deportálásban elpusztított 185 tagja emlékének. A hetekig tartott munkával újra berendezett templomban megjelent a kaposvári hitközség és községkerület mintegy 30 főnyi küldöttsége, valamint *Közegyház* Antal kanonok és dr. *Sárdy* Pál járási főjegyzővel az élén az egyházközségek és hatóságok mintegy ötven főnyi küldöttsége. *Gold* József főkántor Szivsi-jo után dr. *Dénes* Imre hitk. ügyész megindító gyászbeszédében mutatott rá arra az építő munkára, amelyet a község zsidó polgárai 200 esztendőn át végeztek, a 48-as hónapok és azok fia, zsidó kézművesek, gyár és iskola alapítók, kiemelve *Marcali Mihály*, a község 37 éven át volt első rabbi-ja, a két nagyhirű tanító, *Gold* Adolf és *Löbl* Lipót évtizedes munkásságát, az első világháború tizenhét hősi halottját, az 1919. augusztus 29-iki ünnegyilkosság hat zsidó áldozatát. Dr. *Krausz* Henrik a községkerület és Kaposvár főrabbija megrendítő ünnepi beszédében tárta fel a munkaszolgálat és deportálás borzalmaikat, a sorsot, ami két éve, 1944 július 7-én az Auschwitzba kikerkezett kaposvári gettóval halálba hurcolt marcali deportáltakra várt, beszélt az új antiszemitizmusról, melyet a rossz lelkiismeretű bűnösök terjesztenek, a meghétkélést kérte a jóakaratu omb-

rek számára, majd Isten dicsőségére újra megszentelte az éppen negyven éves templomot, mit a deportálás után bűnös kezek szentségteleítettek meg. *Antl* Odón nemzetgyűlési képviselő, a kaposvári hitközség és a IX. községkerület elnöke nagyhatású zárószavaival és a Hymnusz hangjaival ért véget az ünnepség, amely a községben széles körökben nagy benyomást keltett.

Szolnok

Az a gyászistentisztelet, amelyet a szolnoki izs. hitközség július 9-én, kedden délelőtt tartott és azt követő gyászgyűlés, epilógusa egy olyan háborúnak, melynek főbűnősei most a nürnbergi törvényszék előtt verejtékező vallják, fogalmuk sem volt, hogy embervadlást folyik.

A Szent Ferenc-utcai zsufof izs. templom közönsége, melyben Solnok város társadalmának különböző rétege, egyháza és hivatala képviselve volt, megrendítő képét mutatta a gyász komor fenségének, és az együttérzés felemelő tudatának.

A szolidaritás nemcsak az utcán a délelőtti kétórás általános ülétráccsal nyilvánult meg, hanem a templom vegyes közönségével is, amely a gyász-énekkel szárnyain lebegve fel-emelkedett abba a régióba, ahol nincs sem náci hóhér, sem kerületgény bandita, csak leegyszerűsített emberi érzések fájdalmas nosztalgiaja van egy, szebb és boldogabb jövő iránt.

Dr. *Schindler* József főrabbi és *Löbl* Béla főkántor emlékeztető és gyászéneke után a közgyűlési terembe vonult az ezer főnyi közönség, ahol a város, az egyházak és pártok képviselői beszédei hangzottak el, átszöve a tisztá eszmék tüzzével és a mártirokat termelő Auschwitz iránti borzalommal. Ezt tükrözve vissza *Veres* József városi főjegyző, *Uzon* László ev. lelkész, a kommunista párt és szociáldemokrata szónok, végül *Halász* József elnökhelyettes beszéde, aki ki-tűzendő célul tűzte ki a zsidó lélek és a zsidó szív újjáépítését is. A gyászünnepegy rendezését a MUSZ gárdája végezte.

KLEIN HENRIK

KERESSEM LEANYOMAT.

Verhovai Agnesh

szül. 1927 III. 28-án. Fehérvári várrondókat vették el a kálvagyórból, 1944 XI. 7-én. HARKÁRÓL BERGENBEFESZENDE vettek, ott látták utójára. It tud róla, értesítse egyszóval édesanyját, Lengyelül Katalint, lakik VIII., Lujza-utca 26. II. 7.

KERESSEM FÉRJEMET, a 65 éves

Binder Józsefet

aki 1944 november végén vettek el Zuglóból. Utolsó hír a felszabadulás után 1945 május 13-iki kelettel érkezett Mauthausenből, aki bármilyen érdekes feloszlást: Binder Józsefnek Népszínház-utca 14. I. emelet.

Nyolc árva

Nyolc árva avattak a minap Csáky-utcai templomban. A nyolc gyermek belépett a zsidó férfiak seregébe, gyülekezetébe. Árvának lenni nagy szomorúság. Én tudom, mert magam is teljesen árva-sorban nőtem fel. De ezek az ifjak különleges árvák. Kétszeresen is árvák, mert szüleiket legyilkolta a náci-gyűlölet. Az izgalom rózsapírjával ott álltak a szent Tóra előtt és elfogódottan, kissé remegő hangon, de azért férfias kiállással mondták az imát. Bámulltam reájuk és könnybelábadt a szemem. A könnyek fátyolán át megjelent előttem a nyíregyházi zsidótemplom, amelynek udvarán sátoros ünnepkor oly sokat „dióztam“. A templomban pedig Bernstein Béla főrabbi nemes alakja, amint áldást mond egy dobogószívű barmicivóra. A lizenhárom esztendő ujdonsült „férfi“ én voltam. Jóságos nevelőnagyapám ezen a napon igazán boldog és büszke volt. Alhitatosan, ősi dulumán, olyan fennhangon mondtam a maftirt, hogy az egész templom zengett belé. Így tanított mesterem a héberben, aki egész nemzedékeket nevelt Nyíregyházán. A hatás nem is maradt el. Elárasztott a rengeteg lelkes, szives és együtt-örvendező „skajach“, amiből bőven és megérdemelten jutott áldott emlékü nagyapámnak is. Ő egy ideig küzdött az érzésével, sűrűn szíparkolt, de azután csak elárasztották a könnyei. Amugyis mindig sirt, ha az ő két árva unokájáról esett szó, ha pedig valaki véletlenül „A megfagyott gyermek“ verszetére zendített rá, — kiment a szobából. Nem bírta hallgatni. Egy árva gyermek andalog ott. A mennyből két jótéltőlek: az apám és anyám szemlélte az én nagy ünnepségemet, csak úgy, mint ahogy most a nyolc árva szüleik kibajolták a kéklő ég egy felhőfoszlányán és onnan, a nagy messzeségből mosolyogtak reá boldog-izgatott gyermekükre. Ismét megbizonyosodott, hogy a sokat szidott emberek, alapjában, az énjük legmélyén mégis csak jók. A szent tekeres előtt csak úgy nőtt, sokasodott a rengeteg felajánlás. Volt közöttük lepedő az árvaháznak, cipő, szappan az árváknak, adópengő, arany mindkettőjüknek. Az Isten áldja meg mind a két kezével a kegyes adományozókat. Lelkiismeretük nyugodt lehet. Igazán jó helyre adakoztak...

(67. e.)

Zsidó Világkongresszus és Jewish Agency for Palestine

Magyarországi Képviselete, Statisztikai és Tudakozó Hivatalának, (Budapest, V., Wekerle-Sándor-u. 7.) közlemények

Az alant felsorolt személyek részére külföldről levél, vagy tizenet érkezett. Kérünk mindenkit, aki nevezettekről felvilágosítást adhat, közölje azt hivatalunkkal (V., Wekerle Sándor-u. 7., Tel.: 186-009.) szombat és vasárnap kivételével, d. e. 0-1 óra között.

A címzett neve, külföldről megadott lakáscím, kereső:

Kiss Barbara, sz. Szolnok, 1898. Budapest. P. Sd. V/t./10. Keresi: Kiss Róbert, Svédország.

Előzl Sándor, szül. Budapest, 1925. Budapest, Zöldmáli-ut. 20. P. Sd. V/k./16. Keresi: Halmos Éva, Svédország.

Lancz Manó, szül. Bocs, 1887. Budapest, Alsóerdősor-u. P. Sd. V/e/3. Keresik: kanadai rokonai.

Weisz Éva, szül. Ujpest, 1928. Ujpest, Jókai-u. 4. P. E. II/v/30. Keresi: Weisz Károly, Jerusalemban.

Schwarcz Zoltánné, szül. Boba, 1894. P. E. II/o/1. Keresi: Kristianpoller, Jerusalemban.

Friedmann Saul, P. E. II/n/19. Keresi: Rabbi Friedmann, Jerusalemban.

Spira Imre, szül. 1909. Budapest, Tüzér-u. 3/a. P. E. II/n/25. Keresi: Shapira Moshe, Jerusalemban.

Rosenthal Adolf, szül. 1885. Mikpreg. P. E. II/n/32. Keresi: Rosenthal Pál, Jerusalemban.

Gross Rachel, 24 éves. P. E. II/n/51. Keresi: Frenkel Sámuel, Jerusalemban.

Weisz Lajos, szül. Vásárosnamény, 1913. Budapest, Laudon-u. 4. P. E. II/n/82. Keresi: Weisz Dezső, Jerusalemban.

Fruman Jiechak, szül. Lodz, 1924. Lengyel Komité. P. E. II/h/35. Keresi: Mose Fruman, Jerusalemban.

Weinstok Dávid, szül. Zawlercie, 1922. P. E. II/g/30. Keresi: Braun Jacob, Jerusalemban.

Róth Ignác és Emil, Budapest, Rákóczi-tér. P. E. II/e/5. Keresi: Róth Á., Jerusalemban.

Mayersons Ruben és neje, gyermekei: Elyjahu, Abraham, Eszter, Simon. Budapest. P. E. II/e/14. Keresik: jerusalemi rokonai.

Dénes Tibor, Csepel. P. E. II/e/17. Keresi: Reinitz, Jerusalemban.

Fogel, Budapest, Kispipa-u. 12. P. E. II/e/22. Keresi: Wassermann, Jerusalemban.

Dr. Fischgrunt Zsymuntné, Lócker. P. U. II. o. Keresi: Feuerstein, Chicago.

Dr. Kaszás Miklóné. P. E. II/e/55. Keresi: Finkelst, Jerusalemban.

Klein József és családja, Budapest, Telcki-u. 1. P. E. II/d/5. Keresi: Leventin, Jerusalemban.

Dr. Illés Jenő ügyvéd és családja, Budapest, Zöldfa-utca. P. E. II/d/16. Friedmann Imre, Jerusalemban.

Stauber Endre, szül. Budapest, 1909. Auschwitzba dep. P. M. 130/1. Keresi: párisi rokonok.

Spitzer Aranka, Budapest, Dembinszky-u. P. M. 130/3. Keresi: Jolán Hoffmann, Belgium.

Özv. Herczer Jenőné, Gola (Gyékényes mellett). P. M. 127/9. Keresik: belgrádi rokonok.

Nemesné Kanczer Erzsébet, sz. Budapest, 1901. Budapest, Fürst S. u. 31. P. M. 127/15. Keresik: külföldi rokonok.

Löblovits Izidor, szül. Barcs, 1883. Kiszpest, Árpád-utca 61. P. M. 127/17. Keresik: külföldi rokonok.

Tedeschi Blee (?). 1944-ben magyarországi táborban internálva. P. M. 127/20. Keresik: külföldi rokonok.

Goldhágenné Singer Anna, 46 éves, Budapest, V., Kresz Géza-u. 17. P. L. I/z/7. Keresi: Dr. Friedmann, London.

Knöpfler Jakab Kálmán, szül. Mikepéres, 1879. P. M. 124/3/a. Keresi: Sándor Karrenstein, Berlin.

Horváth József, szül. Barcs, 1909. P. M. 124/6. Keresik: berlini rokonai.

Löw Marcel, szül. Nagyszében, 1909. Forróence. P. M. 124/9. Keresi: Somogyi Pál, Klagenfurt.

Davidson József és neje: Erzsébet. Budapest, Király-utca 28. P. M. 27/28. Keresi: Davidson, London.

Grosz Marlea, Szécsény. P. L. III/r/4. Keresi: Emil Gross, U. S. A.

Grosz Gyula, Szécsény. P. L. III/r/5. Keresi: Emil Gross, U. S. A.

Seidner Miklós, szül. Jászárokszállás, 1920. P. L. III/c/8. Keresi: Max Meoff, Anglia.

Fazekas Imre, szül. Zenta, 1886. Budapest, Klebelsberg-u. P. L. III/c/9. Keresi: A. Gábor, Loughborough.

Miesto Ellac, 50-55 éves, osztrák. Bécsből Magyarországra jött. P. L. III/c/19. Keresi: M. Toni Augleger, London.

Nem, Asszonyom!

nem mondta senki, — jellemtette irásimat —, hogy mindenki zsidózik ma Magyarországon; nem mondta és nem irta senki, hogy mindenki, aki reverendában jár, az reakcióvicceket terjeszt, — csak az Ön és az Önök tulzó érzékenysége érti ki irásaimból azt, ami nincsen benne és ha egy-egy kirívó esetet tárok okulásul a nyilvánosság elé, Ön és Önök azt az egyetemesség iránti támadásnak vélik látni. Jól tudom, hogy sokan vannak, akik a vesztérek időkben zsidókat rejtgették, — Ön is — akik zsidó értékeket öríttek meg és adtak vissza hiányukban, — Ön is az engemet, — akik élelmet vittek be életük veszélyeztetéséül a csillagos házakba, — Ön is hozott nekem, — ezekért a szolgálatokért mi igentés halásak vagyunk neközönöknél tartozunk Önnek és Önöknek, — de ez nem jelenti azt, hogy ezek szemet hunyjunk az újabb antiszemita hullámok felett és ne küzdjünk az ellen minden erőnkkel és minden formában. Nem igaz az, hogy most mi általánosítunk, — hiszen mi itéltük el a múltban és itéltük el ma is az általánosítást. Azt se vegye rossz néven tőlünk, hogy nem győzzük eleget hangoztatni a 600.000 elpusztult, elpusztított hiltestvérünk mártírhalálát, mert ezt nem lehet eléggé hangsúlyozni és nem lehet eléget ismételni. Megbocsájtani, — talán — lehet, de elfelejteni, nem! Hogy az én feleségem nem jött vissza, hogy a többiek családja, hozzátartozója elveszett, mert gonosz „emberek“ elveszejtették őket, azért senki sem Önt és nem Önöket teszi felelőssé, hanem kizárólag a bűnösöket. Ha jéteszik az elfogultság szemüvegét és jéltézik a tárgyilagosság okulását, látni fogják, hogy nemcsak zsidók feketéznek, — vannak ilyenek szép számmal az Önök sorában is — és látni fogják, hogy a fővárosi zsidóság zöme Joint népkonyhán él — én is — és jélléres Joint segélyekből tengeti életét. Értse meg Asszonyom és értsék meg Önök mind, hogy sokat szenvedtünk és nagyok a mi vesztéseink. Találó az a francia közmondás: „mindent megérteni annyi, mint mindent megbocsájtani.“ Ha ezt megértik, akkor nem lesz akadálya az úgynevezett „Társadalmi Megbékélésnek“. Gondolkozzanak Asszonyom és gondolkozzanak Önök mindnyájan és be fogják látni, hogy nekem és nekünk — igazunk van.

(g. m.)

PERFEKT, JOBB NŐ elváltam kisebb

háztartás vezetését

esetleg vidékre is elmeve. Leuter Zsigmondné, Király-utca 49. I. 10.

HOGY TÖRTÉNT?

XXIX.

Illegális röpirat a keresztény társadalomhoz

A röpirat hatása és következményei

A röpirat terjesztői súlyosan megszenvedtek, Augusztus elején egyik példány, amit dr. Lácser Dénes vallásnász egy keresztény tanárnak küldött, a rendőrség kezébe került. Erre Lácser letartóztatott. Utána elfogták Grünwald Fülöp és Jenő tanárokat, majd dr. Herskovits Fábán rabbit is. A Svábhegyre vitték őket és onnan a csillaghegyi hírhedt esendőnyomozó különítményhez kerültek, ahol megkínózták őket. A röpirat terjesztését be kellett vallanok és leleltkezés forrásul a sziputai hivatal jelölték meg. Erre a politikai nyomozók megjelentek a Siputca harmadik emeletén és a sorok iróját fagytatni kezdték. Egy Erdélyi nevű detektiv alapos munkát végzett. Összehasonlította a röpiratot egyes nyomtatásban megjelent cikkeimmel és rámutatott egyes mondatok feltűnő hasonlóságára. Erre azt a választ kapta, hogy „köz hely, amit mindenki megismétel”. Az elfogottak megmenekülésüket annak köszönheték, hogy letartóztatásuk után már nem volt deportálás (az utolsó volt a kistarcsai internáltak egy részének július 17-iki ismert ellopása) és a Lakatos-kormány megenghült légkörben egy nappal ros-hasono előtt szabadlábra kerültek.

A tanács határozatának megjelölésén június 22-én beadványt intézett Stójay miniszterelnök-höz, amit még a kormány néhány más tagjának is megküldöttek. Ez a történelmi dokumentum így szól:

„A Magyarországi Zsidók Szövetségének Ideiglenes Intéző-Bizottsága nevében, amely az 1520/1944. M. E. sz. kormányrendelet értelmében a zsidók ezidőszertől törvényes érdekképviseleti szerve, mely tisztelettel az alábbiakban batorkodunk Nagyméltóságod és a m. kir. Kormány elé tárni azt a rettenetes helyzetet, amely az izraelita és keresztény vallású zsidók százazreinek ezévi május havában megkezdődött és azóta állandóan tartó deportálása folytán a magyarországi zsidóság létét immár végső veszéllyel fenyegetti és mindannyiunkat kétségbeeséssel tölti el. Tragikus sorsunknak tizenkettedik órájában és emberiség örök eszménye nevében megrendült lélekkel emeljük fel kérdő szavunkat és eszedzünk Nagyméltóságodhoz s a m. kir. Kormányhoz: szüntesse be szorokivűlt sürgősséggel ártatlan emberek százazreinek az országból való elhurcolását.

A hazai zsidóság megadással viselte el az utóbbi időkben gyors egymásutánban rá zuduló

sorscsapásokat. Zugolódás nélkül hajoltunk meg az egymást követő kormányzati intézkedések előtt, amelyek folytán vagyunkat, családi tűzhelyeinket és polgári becsületünket elvesztettük és nemcsak a nemzeti közösségből is kirekesztettünk. Csak, akkor jaidultunk fel, amikor az ország határvidékeit megkezdődött a gettókból összeszűfolt és minálcintől megfosztott zsidóknak elhagyott gyártelepekre és pusztákra való kiszállítására, majd ezt követően korra és nemre való tekintet nélkül az országból való deportálása. A deportálás eleinte csak az északkelti hadművelési területre és a délvidéki határsávra szorított, utóbb azonban a zország helyszere is kiterjedt és így megdőlt az a feltevés is, hogy a zsidó lakosság eldvoitását katonai szempontok teszik szükségessé. Ugyancsak tévesnek bizonyult az a remény-

ségünk is, hogy az országból kiszállított tömegeket munkára viszik, mert ezzel a feltevessel alig egyeztethető össze az a körülmény, hogy mindenki, nemre, korra és egészségi állapotra való tekintet nélkül kivitték az országból. A hozzánk érkezett közlések szerint ez év június hó 20-ig bezárólag 427.400 zsidót, tehát a hazai zsidóságnak mintegy felét érte utól a deportálás szörnyű sorsa. Ez a szám az alábbiak szerint oszlik meg:

KÁRPÁTALJA:	
Munkács	26.000
Ungvár	11.000
Beregszász	10.000
Nagyszőlős	8.000
Máramarossziget	12.000
Huszt	10.000
Felsővisó	8.000
Szeklence	5.000
Iza	3.000
Bárdalma	3.000
Técső	10.000
TISZAHAT:	
Nyiregyháza	20.000
Kisvárd	12.000
Szatmárnémeti	24.000
Mátészalka	17.000

FELVIDÉK:	
Kassa	12.000
Sátoraljaújhegy	15.000
Miskolc	21.000
Eger	9.000
Hatvan	12.000
Balassagyarmat	4.000
Salgótarján	4.000
Léva	4.000
Komárom	8.000
Ersékújvár	7.000
Dunaszerdahely	8.000

DUNANTÚL:	
Győr	5.200
Székesfehérvár	4.000

DÉLVIDÉK:	
Eria	8.200
Nagykanizsa	9.000
Bács	2.500
Szabadka	3.500
Szeged	4.000

ERDÉLY:	
Kolozsvár	22.000
Dés	10.000
Peszterce	8.000
Nagyvárad	26.000
Marosvásárhely	6.000
Szászrégen	8.000
Szilágysomlyó	7.000

INFERNÁLÓ TABOROK:	
Bácsi-polya	5.000
Sárvár	1.000
Kistarcsa	2.600

Összesen: 427.400

MUNKÁCSI ERNŐ

*

A cikksorozat előző folytatásában foglaltakkal kapcsolatban beküldött hozzászólásokra legközelebb visszatérünk.

Nyilt levél a „távollevők“-höz

Reflexiók a fehérvári gyásznaphoz

(Levél a szerkesztőhöz.)

Nem azokhoz a távolmaradottakhoz kívánok szólni, akiket Auschwitz gázkamrái, továbbá Allach, Mühlendorf és Kaufering halálágerrei, vagy az ukránjai hőmezők és a Duna hullámainak halálos ölelése tartottak vissza a székesfehérvári gyásznaphoz való megjelenésükhöz, noha maradék életünk minden percében feljűk száll minden sóhajos gondolatunk és üzenetünk, lelkünk háborgó fájdalomtengerének minden rezdülte... Üzenetem ezáltal azokhoz szól, akiknek távolmaradását a vendégszónok pesti rabbi őszinte sajnálattal állapította meg ünnepi beszédében. S akiknek felelősségét a deportálásokért és tömegtragédiáért ugyanakkor dr. Gáspár János, az ősi magyar város jelenlegi polgármestere — ezélt törvényesbíró — igaz lélekkel, férfias bátorsággal és a kitűnő bíró judiciumával nyíltan szögezte le, megállapítván róluk: „... ha az evangélium utján jártak volna és annak tanítását — Szeresd felebarátodat, mint magadat! — fennen hirdetik és ennek a tanításnak teljes hatalmukkal és befolyásukkal igyekeznek érvényt szerezni, nem történhetett volna meg ez a gyálat.”

*

Ezekhez a „tisztelendő atyák“-hoz és egyházi világi férfiakhoz szól az én szerény üzenetem, s azért ezen az uton,

mivelhogy esendő emberi gyarlóságából még nem rendelkezem azzal a testi és lelki erővel, hogy már az idej fehérvári gyásznaphoz részvehessek és ott a helyszínen, az én lelkemhez nőt fehérvári iskolám és templomom üszkös romjai között, huszoves lelkes munkássággom színhelyén sirjam el keserveimet és intézzem letemrehívásomat az új Heródesekhez, az én szűkebb és lágabb családom: a székesfehérvári zsidó gyermekcsereg és ifjúság — az én gyermekeim és neveltjeim, a mi gyermekeink — maradéktalan kiirtása felett...

Ámde szerényen és batortanul, a méltatlanul elviselt szenvedések jogán, tisztelettel kérdezem a távolmaradt egyházi és világi uraktól: Rendben van-e a lekiismeretük? Amit ornaponta élvezet utjuk a város kellős közepén immár valóban éktelenkedő zsidótemplom romjai mellett — amely egykori gyönyörű mórstilus templomnak halóságai uton elrendelendő lebontatása érdekében éveken át istancizáltak — nem borzad meg a lelkük arra a gondolatra, hogy a templommal együtt a hívek ezrei is elpusztultak?

S ha tekinteltük a híres-nevezetes Goldziher-iskola és Rosenzweig-óvoda romokkal teli, gízgázos dudvával belepett, néma játszódvarára vetődik, amely nem is oly rég vidáman játszódozó gyermekcsereg életrajától volt hangos, nem vá-

dolja-e lelküket a siri esendés temetői hangulat?

Ha a város szülöttjének, a világhírű tudós Goldziher Ignácnak iskolautcai szülőházának falára tekintenek, amelyet re-lieffel ellátott emléktáblával ékesített fel a nagyhírű fiára büszke város, nem gondolnak-e azokra né-égőszeim, tudásra vágyó ifjakra, akikből már nem válnak többé új Goldziher Ignácok, mert elnyelte őket Auschwitz?

Nem lézadozik-e a lelkük, ha uton-utófélen szembetalálkoznak azokkal a bánatos szemű keresztény özvegyekkel, szülőkkel és gyermekekkel — zsidókról nem is szólva — akik közül kinek a hitvesét, vagy gyermekét, kinek az apját, vagy édesanyját könyörtelenül szakitották keresztény családjuk köréből és a halálra deportálták pusztán zsidó származása miatt?

...S végül a fájdalmas emlékezés paroxizmusában tetem-pított hangon, halkán és tisztelettel megkérdezem a palliásan előkelő Szent István-utcai fő-tisztelendő kanonok urakat: nyugtalan éjszakákat követő hajnali esendes miséiken ott a Szent Anna-kápolnában ha révedező tekintettel az olár felett lebegő Szent Anna-képre siklik: gondolnak-e olykor arra az égszínkékszemű, anyagiá le-kintetű, dalosajku gyermekre, a szomszédok kedves kis Annájára, akinek babuarcát naponta atyai szeretettel simogatták, s akinek Bartók és Kodály-dalaiban oly sokszor gyönyörködtek a kedveskedő fő-tisztelendő atyák?... Gondolnak-e néha ilyenkor a Szent István-utca kedvelt kis Annájára...

az én mártír egyetlen kislány-
kámra, Anikóra?...
*

Noha az utóbbi két esztendő
eseményei immunissá tettek en-
gema is aziránt, hogy a törté-
nek után bármi felett megte-
pődni tudjak, mindazáltal mégis
megdöbbentett, a sajtó útján
szerzett amaz értesülésem, hogy
a fehérvári gyásznapon a
többi hírfelkezet lelkészai és
egyházi képviselői nem jelen-
tek meg.

Vatóban annyira lesüllyesz-
tette a létűnt fasizta korszak
az emberi értelmet, a keresz-
tény humanizmus szellemét, a
legelőműb ember érzelkeit,
hogy az ilyen bünyösen felidézett
hallatlan katalizma megtör-
tente felett a „bűnösen közö-
nyösök” lelkében az érzelmei-
lág legprimatívabb, de egyben
legszentebb megnyilatkozása: a
bűntudat, s a lelkiismeret meg-
mozdulása: a bűnbánat még
ilyen egyszerű formában, minő
egy gyásznapon való megje-
lenés, sem jelenik-ezik?... Hi-
heteiben... hihetetlen!

Bennünket a történelemben
példálatlanul álló szenvedések
sem tudtak oly mélyre suly-
lyasztani, hogy elhíhessük, ami
nővértelen emberileg hihetle-
len. Mi maradék zsidóság a pok-
lok kőnköves gázkamráin és az
izzó krematóriumok egyverdeső
füstszőlőin... keresztüljutva
is hinni és bízni tudunk a hu-
manizmus diadalában és a
bűnbeszüllyedt európai civilizá-
ció újjászületésében.

Mi a Szentírás népe vagyunk,
akiknek nemcsak felebarátain-
kat, de ellenségeinket is éppugy
kell szeretnünk, mint önmag-
unkat. Ez a mi hivatásunk és
rendeltetésünk évezredek óta,
ezeknek az eszményeknek szol-
gálatába szegődünk Szináj tő-
vében mindörökké, — mert mi
hiszünk, bízunk és hinni aka-
runk az emberiség szebb jövő-
jében...

BÁTORI JÓZSEF tanár,

a székesfehérvári Goldziher Ig-
nác izr. iskola volt igazgatója.

Feig Izidort és Veg Hermannnt (Mayer)

Felérőgyházáról kerestek amerikai
rokonait. Aki tud róink, szives-
kedjék értesíteni:
Szentpéteri Györgyöt, Speet, VII.
Hársfa-utca 24. II. 17.

Kaufmann Jenőt

aki Neumann Iván
kaposvári depor-
táltól hirt hozott,

megadott címen nem talál-
tam. Nagyon kérem, keres-
sen fel, vagy adja meg
pontos címét.

Neumann József, Munkács
Mihály-u. 19. Nemzeti Segély.

Milyen pálya felé irányítsuk gyermkeinket?

Néhány szó a pályaválasztásról

II.

A PESTI IZR. HITKÖZSÉG IPARI LEÁNYKÖZÉPISKOLÁJA

A Pesti Izr. Hitközség 1939
szeptember havában nyitotta
meg ipari leányközépis-
koláját.

A szellemi pályákról kiszor-
ult zsidóság örömmel fogadta
ezt az új iskolát és ha a visz-
onyok azóta változtak is és a
zsidó ifjúság előtt újból meg is
nyíllak az egyetemek és főisko-
lák, a zsidó ifjúságnak ma is
éppen olyan szükséges a gyako-
rati életre való nevelése, a
gyakorlati pályákon való elhelyezkedése.

A mi ifjúságunk szereti, be-
csúli a gyakorlati munkát, tiszt-
ában van annak értékével,
mert akár itt marad, akár ki-
vándorol, biztos kenyér van
kezében.

A gyakorlati irányú ipari
leányközépis-
kolánk: éppen úgy,
mint az elméleti irányú leány-
gimnáziumunk célja az egész
ember kiművelése, gyakorlati
irányú nem jelenti a maga-
sabbrendű értelmi nevelés hiá-
nyát. Az ipari középis-
kola is általános műveltséget ad, taní-
tástervében a közműveltségi tár-
gyak mind szerepelnek s a
gyakorlati életre való nevelés,
szaki tudás, amit még nyújt,
csak többlet.

Idegen nyelvek közül isko-
lánkban az angol nyelvet ta-
nulták s a négy év alatt igen
szép eredményeket értek el.

Az ipari leányközépis-
kola az
izléssel, készséggel rendel-
kező leányokat művel, szakem-
berkéké képezi ki, magasabb
szakműveltséghez juttatja.

Az ipari leányközépis-
kola a
leánygimnázium vagy polgári
iskola négy osztályát végzett
tanulóit veszi fel.

A felvétel előtt alkalmassági
vizsgát tesznek, hogy az ipari
pályára szükséges adottságok-
kal rendelkeznek-e?

A tanulmányi idő négy évig
tart, a negyedik év végén el-
méleti és gyakorlati (műhely)
érettségi vizsgát tesznek és ez-
után hat hónapig tartó szak-
munkába vágó gyakorlat után
mestervizsgát tehetnek.

Az ipari középis-
kola alapos kiképzést
nyújt a fehérnemű-
ágyonmű, csecesmő, gyermek és
női fehérnemű, valamint a
férfi fehérnemű készítésben.

Ugyancsak alapos kiképzést
nyújt három éven át a felső-
ruhavarrás minden ágában. A
női szabóság minden területén
angol és francia szabóságban
(ruha, kosztüm, kabát, sport-
holmik) gyermek- és leányruhák
szabásvarrásában teljes önálló-
ságra tesznek szert a tanulók,
felsőbb osztályokban gyakran
megrendelésre dolgoznak.
Megtanulják a tanulókat a

textilanyagok -vizsgálatát, kal-
kulációt, könyvitelt, levelezést.
A műhelyelettel járó adminis-
trációkban teljes jártasságot
szereznek, kereskedelmi, köz-
gazdasági és jogi ismeretekre
tesznek szert.

Tanulmányaik befejezése
után mint művelt önálló mun-
kások, üzemi tisztviselők, di-
vatipari vállalkozók, üzlet és
divatszalon vezetők, direktri-
szek, munkafőnökök, a női és
gyermekruhágyar vezetői he-
lyein tudnak elhelyezkedni, ér-
vényesülni.

Természetesen a továbbtanu-
lás sincs elzárva előttük, főis-
koláktól közgazdasági egye-
temig nyitva az ut előttük.

Az ipari leányközépis-
kola ugyanakkor, mikor a minden
középis-
kolától megkövetelt el-
méleti műveltség mellett kü-
lönleges szaktudással és szak-
műveltséggel önálló kenyérke-
resetre képesíti növendékeit,
nem felejtkezik meg a nő ter-
mészeteszerű hivatásáról sem.

Családi ismeretek néven biz-
tosítja mindazokat a tudni-
valókat, amiket az anyának,
feleségnek, a gyakorlati jó
háziasszonynak tudnia kell.

Megtanulják a csecesmőpó-
lást, foglalkoznak a gyermek-
nevelés sok fontos kérdésével
és alapos kiképzést gyerekek
a háztartás elméleti és gyakorlati
vezetésében.

Az iskola tankönyvéjében
megtanulják a polgári és dő-
lés könyha vezetését, természe-
lesen a vallási követelmények-
nek megfelelő módon.

Az ipari középis-
kola sok más
nevelő érteke mellett, egyik leg-
alkalmasabb iskolatípus a kö-
zösségi életre való szempont-
jából és alkalmas a szociális
érzés kifejlesztésére.

A műhelyelet közvetlenebb,
melegebb életet, légkört teremti
az alkalmazkodásra, az egymá-
son való segítségre itt rengeteg
alkalom kínálkozik.

Ipari leányközépis-
kolánkban
ez évben tartják a negyedik
érettségi vizsgálatot. A tapaszt-
latat azt bizonyítja, hogy az
innen kikerült növendékek ját-
szal könnyedséggel helyezkedtek
el, mindenhol különösen megál-
lják helyüket, szeretik, becsülik,
szívesen alkalmazzák őket.

KARDOS KATALIN

ipari leányközépis-
kolai tanár.

Kérem azokat, akik valant tudnak
ÉDESAPÁMRÓL.

Gyenes Mérről

(szül. 1887 Zalaeország) tanf-
csesről, kit a nyilasok 1914 no-
vemberben hurcoltak el,
Állítólag Buchenwaldban látták.
Értékelést kér: Gyenes György,
Magyar-út 125. I. 4.

Pályázat vallástani tan- könyvek megírására

A Pesti Izr. Hitközség Isko-
láinak Tanfelügyelősége, vala-
mint a Pesti Izr. Hitközség
Vallásoktatási Tanfelügyelősége
pályázatot hirdet az alábbi val-
lástani tankönyvek megírására:

1. Vallástani vezérkönyv az
Általános Iskola I. osztályában
tanító tanítók számára.

2. Bibliái olvasókönyv az
Általános Iskola II., III., IV.
oszt. számára.

3. Héber olvasókönyv az Általános Iskolák II., III., IV.
oszt. számára.

4. Héber olvasókönyv az
Általános Iskolák V., VI. oszt.
számára.

5. Héber nyelvű irodalomtör-
téneti anthologia. Szemelvények
a héber irodalom köréből az
Okortól napjainkig a gimnáziumok
IV—VIII. osztálya szá-
mára.

6. Magyar nyelvű irodalom-
történeti anthologia a zsidó
irodalom köréből az Okortól
napjainkig a gimnáziumok
IV—VIII. osztálya szá-
mára.

7. A zsidóság vázlatos törté-
nete a gimnáziumok III. oszt.
számára.

8. A zsidóság részletes törté-
nete a gimnáziumok IV—VI.
osztálya számára.

9. A zsidóság oknyomozó
története a gimnáziumok VII—
VIII. osztálya számára.

A fenti tankönyvek a két
tanfelügyelőségen beszerezhető
új vallástani tantervek alapján
készítendőek el.

A pályázatok benyújtásá-
bátárdeje: 1946 augusztus 11.

A pályázatotak bizottság bi-
rálja el és az elfogadott pályá-
munkákat később megállapí-
tandó tiszteletdíjjal jutalmazza.

A Pesti Izr. Hitközség Vallás-
oktatási Tanfelügyelősége:

Dr. Fisch Adolf tanfelügyelő.

A Pesti Izr. Hitközség Isko-
láinak Tanfelügyelősége:

Gellért Endre tanfelügyelő.

Keresem férjemet

Weisz Jenőt,

1911 július 20-án született Pász-
tón. 1914 május 23-án vitte el a
Gostovo Azóts élejtől nem adótt
magáról. Ezik some üveg volt.
Mindem felvilágosítást kövökező
címe kér. Weisz Jenő, VIII.,
Farkas István-utca 24.

HIVJON! JÖJJÖN!

Veszek: férfi és nő ruhát, fehérne-
műt, szőrmekabátokat, krógópa-
pénzszekrényt, porcelánt, kerékpárt,
motorkerékpárt, fényképezőgépet

PEŰFI SÁNDOR-UTCA 2. ÁTJÁRÓHÁZ
GERSTL-MAJOROSI

Hirek Palesztináról

Múlt heti számunkban beszámoltunk azokról az eseményekről, amelyek Palesztinában és az egész világ zsidóságában a legnagyobb megrendülést, de ugyanakkor a legnagyobb felfokozottságot és elszántságot váltották ki. Az azóta eltelt időközben az ünnepélyes deklarációk mellett jelentős politikai lépések történtek, amelyekről a PALCOR és a J. T. A. hírügynökségek híradásai nyomán az alábbiakban kívánunk képet adni:

AZ ANGOL ALSÓHÁZ ÜLÉSE A PALESZTINAI ESEMÉNYEK-KEL KAPCSOLATBAN: London. A legutóbbi palesztinai eseményekkel kapcsolatban a miniszterelnök fontos kijelentéseket tett az alsóházban. A deklarációra S. Silberman képviselő lépése következtében került sor, aki a Labour Party képviselőinek segítségével vitát szavaztatott meg a palesztinai eseményekkel kapcsolatban. Ennek folyamán Mr. Attlee, akinek híre szerint csak erőteljes intézkedésekkel sikerült elhárítania a saját kormányán belül jelentkező ellenzékét a jelenlegi palesztinai politikával szemben, többek között a következőket mondotta: „A palesztinai haderők között a legnagyobbak a Haganah szervezete mondható, amelynek erejét hetvenezer főre becsülik s amely körülbelül ötezer főnyel mozgó osztaggal rendelkezik. Ezt a haderőt különösen szervezett katonai módszerekkel állították fel és a legmodernebb hadifelszereléssel látták el. A Haganah mellett két zsidó terrrorszervezet működik, az Ir-gun, Zvai Leumi, amelynek létszámát 5-8 ezerre becsülik s amelyet utcai harcokra és szabotázs harcokra képeztek ki, valamint a Stern csoport, amely elsősorban gyilkosságokat hajtott végre. (Amikor Weizmann megkérdezte mi a véleménye Attlee miniszterelnöknek a harcos zsidó szervezetre, a Haganahra vonatkozó közléséről, a Jewish Agency elnöke kijelentette, hogy a háború során a harcos szervezet tagjai a brit katonák oldalán harcoltak, igen sokan életüket is feláldozták és annakidején maga Attlee miniszterelnök volt az, aki elismeréssel adózott a szervezet működésének.) Őfelsége kormányának mint mandatórius hatalomnak nemzetközi kötelessége a törvényes rend megőrzése Palesztinában és teljes mértékben jogában áll e célból minden szükségesnek mutatkozó lépés megtétele. Tudom, hogy milyen mély szimpátia kíséri az európai zsidóság szenvedéseit és megérttem azt a feszültséget, amelyben azok élnek, akik keresztülmennek a hitleri

korszak borzalmain, amelynek egyik megnyilvánulása a tuszsedés és gyilkolás volt. De ez nem készítheti a palesztinai zsidóságot arra, hogy európai elnyerési legnyújtóbb módszereit maguk is alkalmazzák. Azok az intézkedések, amelyeket Palesztinában tettünk, nem irányulnak a zsidóság egésze ellen, hanem kizárólag azok ellen, akik tényleges szerepet vállaltak az erőszakosságokban s azok ellen, akik ezek előidézésében és irányításában felelősek. Bár a Jewish Agency néhány tagjának letartóztatására került sor, — jelentette ki a miniszterelnök — nem szándékunk bezárni magát az Agencyt, vagy megtiltani annak működését. Az események egyébként nem térítenek el bennünket az Angol-Amerikai Bizottság jelentésének tanulmányozásától. Néhány napon belül hivatalos amerikai személyek fognak ide érkezni, hogy együttesen vizsgáljuk meg a szakemberek véleménye alapján a jelentést. Remélem, hogy igazságos és tartós elintézkedést fogunk találni a felmerült problémákkal kapcsolatban.

Crossmann képviselő, aki tagja volt a Vegyesbizottságnak a parlamenti ülésen felszólalt és a következőket mondotta: „Nem vagyok zsidó, még kevésbé cionista, hanem a Ház két tagja közül az egyik, akinek kivételes lehetőség jutott osztályrészül, hogy 120 nap alatt mintegy madártávlatból megismerhettem az egész problémát. Vannak Palesztinában emberek, akik úgy érzik, hogy az Angol kormány csak egyetlen nyelvet ismer, az erőszak nyelvét, s akik úgy hiszik, hogy az arab zavargások tanulságot jelenthetnek a zsidóság számára is, amennyiben az arab igények 3 év erőszakos cslekményei után teljes kielégítést nyertek.

Az egyetlen reális álláspont a Haganahval vagy a zsidó közösség egészével szemben, ha azt egy ellenállási mozgalomnak tekintjük. Tudjuk, hogy lehetetlen legyütni egy olyan ellenállási mozgalmat amely mögött a lakosság zömének segítő készsége áll. Az egyetlen módja az ellenállási mozgalom felszámolásának, ha felszabadítjuk azt, ha megszüntetjük azokat a körülményeket, amelyekből az ellenállási mozgalom megszületett, ha megadjuk a halálra kényszerítetteknek azt, amiért a halált is készek magukra vállalni. A kormány jelenlegi politikája nem lehet eredményes. A kormány nem a szélsőséges mozgalom vezetőit fogja le, hanem az ország szocialista és szakszervezeti vezetőit.

„Leírhatatlan az európai zsidóság nagyrészének a nyomora“

— mondta Lehman, az UNRRA volt vezérigazgatója

Az amerikai zsidóság európai segélyakcióinak vezetői — mint a *Congress Weekly* írja, — értekezletet tartottak. Ezen nagyobb beszédet mondott Herbert H. Lehman, az UNRRA volt vezérigazgatója is, aki kijelentette:

— *Leírhatatlan az európai*

zsidóság nagyrészének a nyomora.

Dr. Robert S. Marcus, a *Zsidó Világkongresszus* európai segélyakciójának igazgatója ismertette ezután a „család-adoptálási” programot, amellyel a *jobb módú amerikai zsidó családok gondjaira akarják bízni a nélkülöző európai családokat.*

POLITIKAI KÖVETKEZMÉNYEKKEL JARÓ MEGNYILTATKOZÁSOK jellemzik az elmúlt hét reakcióját az eseményekkel kapcsolatban.

Jeruzsálem: A Vaad Leumi-nak ide összehívott rendkívüli ülése a kormány Yishuv ellenes intézkedéseivel kapcsolatban határozati javaslatot fogadott el, amely szerint a palesztinai kormány nem remélhet együttműködést a palesztinai zsidóság részéről mindaddig, amíg a folyamatosan lévő támadások meg nem szűnnek és a letartóztatott vezetőket szabadon nem bocsátják. Külön bizottságot alakítottak, amelynek feladata a nem-együttműködés politikájából származó lépések kidolgozása.

Washington: Dr. Nehum Goldmann a Jewish Agency végrehajtóbizottság tagja sajtóértekezleten bejelentette, hogy a végrehajtóbizottság amerikai tagjai Truman elnök kérésére megfognak jelenni a Fehér Házban. E látogatás után a Fehér Ház részéről a következő hivatalos kommunikét adták ki: „Az elnök ma tárgyalásokat folytatott dr. Nahum Goldmann, dr. Stephen Wise, dr. Abba Hillel Silver és Mr. Louis Lipsky urakkal, akik beszámoltak állásfoglalásukról a legutóbbi palesztinai eseményekkel kapcsolatban. Az elnök sajnálkozásait fejezte ki a legutóbbi fejlemények fölött. Közölte a J. A. képviselőivel, hogy az Egyesült Államok kormányát nem kérdezte meg a brit kormány előzetesen a foganatosított eljárásokkal illetően. Az elnök kifejezte azon reményét, hogy a palesztinai zsidóság vezetőit rövidesen ki fogják engedni és a helyzet ismét visszatér a normális keretek közé. Az elnök bejelentette elkötelezettségét, hogy az utóbbi eseményektől függetlenül késedelem nélkül folytatja azt a politikáját, amely százezer zsidó anonális palesztinai bevándorlást van hivatva megvalósítani annak a kijelentésének megfelelően, amelyet az angol-amerikai vegyesbizottság jelentésének első kézhezvételekor tett. Az elnök bejelentette még, hogy az Egyesült Államok kormánya kész magára vállalni az európai zsidók palesztinai bevándorlásával kapcsolatos műszaki és anyagi problémákból származó felelősséget.

Newyork: Mr. Miliam Green,

az Amerikai Egyesült Munkásszervezetek elnöke a következő szöveget küldte Attlee miniszterelnöknek és Noel Bakernéknek: „Az amerikai munkások legszélesebb felháborodásának adnak kifejezést azzal az erőszakos támadással kapcsolatban, amely a Jewish Agencyt és a palesztinai zsidó telepítéseket érte. Az angol hadi-ságok nemzetközi szerződéseket sértettek meg és voltak, valamint emberi jogokat támadtak meg. Sürgősen kérem Önöket, ne engedjenek további megfontolatlan pusztítást. A jéket nem lehet Palesztinában helyreállítani mindaddig, ameddig a Brit kormány nem kezdi meg a Vegyesbizottság egyhangú javaslatának végrehajtását száz ezer zsidónak palesztinai bevándorlását illetően. Sajnálom, hogy Anglia nem tartja be az esetleges kötelezettségét s az Amerikai Munkásszervezet részéről kérem, szüntessék be az ok nélküli, erőszakos cselekedeteket, amelyeket a munkás kormány bejegyzésével hajtottak eddig végre.”

Jeruzsálem: 1290 bevándorló, köztőlük 940 chaluza érkezett a „Wedgwood” feddizetén. Majdnem mindannyian náci táborból menekültek meg. Az egyik bevándorló kijelentette: „A szenvedések egész ideje alatt nem volt más reményünk, mint Palesztina. Boldogok vagyunk, hogy végre megérkezhettünk.”

Jeruzsálem, július 10. Reuter M. t. i. A brit csapatok megkezdték a Jewish Agency székházának kiürítését. A brit csapatok, amelyek június 29-én megszállva tartották a Jewish Agency jeruzsálemi székházát, szerdán megkezdték az épület kiürítését.

(GELLERT)

Igényjogosult

URAT KERESÉK TÁRSBÉRLŐNEK.
Podmilenky-u. 8. telnernaszélet.

Szakácsnőt keresek kisebb penzióba

ki sütihez, főzéshez egyaránt értek. Előnyös Buzsáki feltételek biztosítva. Csakis megbízható, orvosi úton jelentkezzen. XI. Cédau-u. 5.

Autó
Portál
Butor
Ablak

ü v e g

Wagner,
Kazinczy-u. 8.
Telefon: 221-675

Felvilágosítások munkaszolgálatosokról

Az alábbi munkaszolgálatosokról Bóndér Jenőné (Sip-u. 22. II. 14.) délután 6-tól szolgál felvilágosítással:

Bácz Lajos, Imre nevű rokonáról, Mester-u. 10.
Dr. Róna Pál.
Dr. Oblath Gábor.
Adler Imre.
Winkovits Márton, Gyula, Szent József-u. 15.

*

Az alábbi névsorban szereplő munkaszolgálatosokról Glück Béla (Király-u. 17. II. 9. 1—3 óráig) közöl fontos értesítéseket.

Weisz Jenő nyomdász, Bpest, Kazár-u. 4.
Szántó Tibor, Bpest, Fehérhajó-utca 8—10.
Katz Ferenc, Máriapócs.
Fischer István, Bpest.
Csikó Elek, Ujfehértó.
Klein Béla Kálmor, Miskolc.
Stern László, Bpest, Csáky-u. 21. sz.
Korda István, Postszenterzsébet.
Koch József, Postszenterzsébet.
Kohn Lajos, Nyíregyháza, Selyem-u. 49.
Lichtig Kornél, Bpest, Bajcsy Zsilinszky-ut. 4.
Sáros István, Bpest.
Farkas Béla, Bpest, Maglódi-ut. 123.
Diamantschein Albert, Kolozsvár, Brassai-ut. 17.
Rosta Andor, Bpest, Bosnyák-utca 7.
Riesz Sándor és Tibor, Bpest, Izabella-u. 44.
Faragó József azabó, János-halma.
Reichard Gyula, Jánosalma.
Harlmann, Bpest, Elemér-u. 35.
Dr. Kolbea György, Bpest, Pozsonyi-ut. 4.
Sziertes György és unokatestvére Balázs György, Bpest, Légrády Károly-u. 48.
Gyárfás Iván, Bpest, Szondy-u. 75. sz.
Halász József, Bpest, István-ut. 33.
Leibstein Sámuel, Jászkarajenő.

Kertész György, Kecskemét.
Dr. Katz Miklós és József, Kecskemét.
Dr. Rothbart László, Sárospatak.
Müller Ferenc, Sárospatak.
Schwarz Lajos, Legyesbényes.
Benedek József, Rumi, Vas m.
Grün Andor, Bpest, Szigetvári-utca 1.
Berger György, Zalaegerszeg.
Kallós Sándor, Szolnok, Horánszky-u. 11.
Grasszmana György, Orosháza.
Helsler József, Tolnatomási.
Dr. Kálmán Endre, Bpest, Dalszínház-u.
Molnár Teréz, Bpest, Ráday-utca 49.
Ebert Géza Schimiedl Márta címén, Bpest, Vas-u. 5.
Révész József, Bpest, Elemér-utca 22.
Ófener Béla, Bpest, István-ut. 26.
Nemes Tibor, Bpest, Dohány-utca 57.
Heimann László, Bpest, Vám-utca 1.
Mészai Mátya, Sükösd.
Weisz Gábor, Bpest, Toborzó-u. 7. sz.
Erdős Sándor, Bpest, Váci-u. 28. sz.
Berger Ferenc, Nyíregyháza.
Neumann László, Alsógöd.
Wessely Ferenc, Érd.
Mihály Ernő, Tab.
Weisz Ottó, Bpest, Csáky-u. 16.
Kiss Sándor, Hajdúhadháza.
Weisz Mihály és Ulmann Ernő, Sárvár.
B. Virágh István, Bpest, Régi Posta-u. 12.
Weinberger Mór, szabó, Nyírmada.
Vajda Ferenc, Bpest, Somogyi Béla-ut. 14.
Kobza György, Bpest, Lónyal-utca 20.
Szántó György, Bpest, Zucker Étterem, Aréna-ut. és Thököly-ut. sarok.
Hiri László, Bpest, Csengery-utca 62.
Pécher György, Bpest, Szent István-körút 1.

Pogány Miklós, Bpest, Szent István-körút 17.
Stein Vilmos, Bpest, Kádár-u. 4. sz.
Székely Géza, Bpest, Pozsonyi-ut. 35.
Weisz László, Bpest, Martinovics-tér 4.
Scheiber Kálmán, Bpest, Eötvös-u. 48.
Dr. Müller Miklós, Bpest, Nagyatádi Szabó-u. 50.
Fried János, Bpest, Elemér-utca 34.
Molnár István, Somogytúr.
Klein Sándor és József és sógoruk Lajos, Nyírmada.
Glück Imre, Zalaegerszeg.
Dr. Kelen József, Bpest, Holán-u. 10.
Neuhaus Lajos, Pestszentimre, Kécsy-u. 135.
Dr. Vas Vilmos, Pogány, u. p. Szalánta.
Krammer Sándor fodrász, Budapest, Váci-ut. 54.
Krausz Adolf, Cigánd.
Roth Bernát, Cegléd, Körösi-ut. 20.
Ohibann Sándor, Debrecen.
Katz Endre, Debrecen.
Hervath Sándor, Bpest—Kecskemét.
König József, Kolozsvár.
Klein Ignác, Nagykároly.
Csernák Miksa, Nagykároly.
Becsik Miklós, Tománia, u. p. Erdőszáda.
Hertig Mihály, Borsá.
Stelmetz Márkusz, Borsá.
Herskovits Márton, Szinérvár-alja.
Berger, Szentjób, Bihar m.
Magd Mendel, Petrova.
Klein Márton szabó, Szatmárnémeti.
Weinberger Ernő, Szatmárnémeti.
Klein Lajos, Szatmárnémeti.
Weisz Farkas és sógora, Szatmárnémeti.
Bikkel Ignác, Szatmárnémeti.
Grünfeld Miklós, Turc.
Staub, Turc.
Schwarz Ignác, Szatmárnémeti.
Berger Sámuel, Szatmárnémeti.
Izsák Sámuel, Szatmárnémeti.
(A névsor közlését folytatjuk.)

Megnyílt
Hajduszoboszlón

Weisz
Márton
orth.
köser

P
ENZIÓJA

Cím Hajduszoboszló,
Szillákajka 42

Kávéház, vendéglői berendezések

GYORSMÉRLEGEK,
NATIONALKASSZÁK,
IRÓGÉPEK,
vétel eladás

Rosenfeld

Népszínház-utca 31

Szállítok az ország bármely részébe

márvány
és gránit
síremlékeket

Készíték
emlékműveket

Friedländer József
kőfaragómester, építési vállalkozó,
Debrecen, Plac-utca 68. Telefon.

Megnyílt a

RÓZSADOMBI
GYÓGYINTÉZET

bel- és nőgyógyászati, diéta és
klimatikus szanatórium.

Budapest, II., Alsó-Törökvezs-ut 4

Érdeklődés és jelentkezés a hely-
színen vagy dr. Frigyes László
főorvosnál: Bp., VI., Andrássy-
ut 49. Telefon: 421—718.

A budapesti ort. izr. hitk.
Polgári Könyvtára részére

tömegfőzéshen gyakorlott

könyvvezetőnőt keres

Eddigi gyakorlatot és orth.
életmódot igazoló iratokkal
ellátott pályázatok legkésőbb
július hó 30-ig a hitközségi
irodában (Dob-utca 35.) ad-
hatók be.

Rádiót, rádiócsövet,

érett rádiót is veszek, érte házhoz
megyek. Vétel. — Eladás. — Csere.
ULMER, Király-u. 98/B. I. 11.

AUTOMATEX SZÖVŐGÉP és
VILÁNYFONÓGÉP ELADÓ.
Schechler Vilmos, Kazincz-ut. 35.
üzlet.

ARANY
ÉKSZER
Herzog József
RÁKÓCZI-ÚT 4
TEL. 427-356
ARANYMÉRLEG KAPHATÓ

4 db. Sciffert

billárd-asztal és egy
új espresszó-gép

OLCSÓN ELADÓ:
VI., Jókai-utca 19. (Sünte.)

Szabadalmazott

műszaki újdonságokat vesz, gyártat,
beszeres, GERŐ Sándor, VI., Ó-u. 21.

Fogorvosi munkát adok

teljesen jó állapotban lévő férfitábor-
ért „Fogorvos” jellegre a kiadóra.

Házartás minden ágában járta

jól főző fiatal nő

egy kis gyermekkel, elhelyezkedne-
vidékre, magányos urhoz vagy gyer-
mekszerető családba. „Fizetés nélküli
állásért” jellegre a kiadóra.

MEGNYÍLT!

SVÁBHEGYI (SZABADSÁGHEGYI)
SZANATÓRIUM

XII., Mellada-u. 16. Eden. Igazgatófőorvos: dr. Györki Béla.

Legtökéletesebb hotel keretei között a legtökéletesebb klinikai
gyógyintézet. 75 fürdőszobás, balkonos apartament. Minden
szobában városi telefon. Tökéletes diagnosztikai és terápiás
felszerelés. — Vizgyógykezelés. Békebeli diéta. Subalpin kli-
ma. Felvilágosítást ad, elfogad a városi iroda:
Budapest, V., Falk Miksa-utca Uzenkeltő. Telefon: 121—458.

FÉRFISZÖVET

különlegességek

HOFFMANN ALFRÉD IV., DEÁK FERENC-U. 19

A gyilkos urak „véleménye“ - rólunk

III.

Endre László, Pestmegye véreskezű alispánja, a deportáló-államtitkár, mint ezt Szirmai Rezső kollégánk háborzongatóan érdekes könyvéből, a *Fasiszta lelkek*-ből megtudjuk, a többi üldözökhöz hasonlóan csaknem — filoszemita volt. „A zsidókérdést mellérendelt szempontnak tartottam.“ Képzéjük el, mi lett volna, ha főszempontnak tartja. Nem tudott arról, hogy olyan keservesen-kínosan gyötrik a zsidókat. Ő is elhitte a németeknek, hogy „csak“ munkára viszik őket. Könyvet nem olvasott, zenét nem hallgatott, színházba nem járt. Nem ért, ő reá „ilyesmire“. Az egész irodalmi tápláléka Ford antiszemita

Endre László igyekezett kielégíteni az antiszemita-várakozást

No már most szinte természetes, hogy a virágszorgató, fajdkakas-tollas érdeklék így nyilatkozott a zsidókról:

— En mindig *egyforma mértékkel büntettem* a bűnös zsidókat és a hüfnös nemzsidókat. De, ha nemzsidót büntettem, senkinek egy szava se volt. Ha zsidót büntettem, felhördült a baloldali sajtó, rárohantak az ügyvédek, a képviselőházban interpelláltak. Ez engem egyre jobban *belevadított az antiszemizmusbá*. A közvélemény lassan *beskatulyázott engem*, mindenki antiszemitának tartott és mindenki antiszemizmust várt tőlem. *És én ki akartam elégíteni a várakozást*.

Endre Lászlóval tulontul meg lehetek elégedve a „megrendelői“. Azt mondja, hogy *mintegy tizenkét esztendőig abbahagyta a zsidózást*, nem foglalkozott a zsidókérdéssel, de 1937 után egyszerre csak belesodródott a politikába.

— De nemcsak a zsidóság ellen forszíroztam ekkor újból a harcot, hanem a németek ellen is, mert a németeket *prepotens, anyagiás, mohó, veszedelmesen szapora* fajnak tartottam.

— A németeknek és zsidók-

könyve, Mussoliniról valami életrajz, Fėja Géza „alkotása“; berlini főnökének Mein Kampf-jába már csak belekezdett, de nem olvasta végig. Ime: az alaposágát Endre László is igazi „széplélek“: a szadizmus az utálat érzetét keltette benne, a verekedéseket utálta, (nyilván csak az egyoldalú verekedést kedvelte, amikor főszolgabíró korában ő korbácsolt és a megvert ember türe!) birkózó-, vagy boxmérkőzésre nem járt, mert *durvának tartotta*, az állatot még gyermekkorában se kinezta, mert feleségével együtt nagy állatbarát volt... Mimóval Fjának azt hagyta testamentumul, hogy *erdész legyen*, mert ő maga is az szeretett volna lenni.

nak ön szerint hasonló tulajdonságai vannak?

— *Természetesen.*

— És ezt megmondta német barátainak is? Például Winkelmann SS-tábornoknak, akivel oly sokszor tárgyalt?
— (Nevet.) *Nem... nem mondtam meg.*

Ahhoz persze nem volt elég bátorsága, de ahhoz már igen, hogy a zsidó tömegeket nyakló nélkül deportálja.

— A zsidó-deportációnál — vallotta negédesen — azt bocsátják meg nekem legkevésbé, hogy nem ismertem kivételt. Azt mondtam, hogy gazdag zsidó éppen úgy menjen ki, mint a szegény, a kivételezett éppen úgy, mint az árja-párja... Hígyjék el, soha nem gondoltam volna, hogy e szerencsétlenek közül *néhány el fog pusztulni...*

— Nem néhány, Endre-ur! *A kihurcoltak nyolcvan százalékát* — nyugaltta meg a könyv szerzője.

(Megrázkodik, a fejét ingatja.) — Borzasztó... *begyének meggyőződve, ha ezt tudtam volna...*

— *Mit tett volna?*

— *Azzal az aktivitásommal, amit a zsidók kiszállítására fordítottam, a segítségükre siettem volna.* De a németek — Eichmann tábornok, Künsche és mindegyik — azt válaszolták kérdéseimre, hogy

a zsidókat dolgozni viszik... Azt mondták, hogy azért viszik a gyermekeket és az öregeket, hogy a családok együtt maradjanak. En mindig azt mondtam és azt irtam, hogy *a zsidósággal humánus módon kell bánni...* Az én elgondolásom az volt, hogy a zsidóságot elkobzott javaiért kártalanítani kell: a háboru idejére menjenek ki Németországba dolgozni, a háboru után pedig a föld valamelyik *dus területén* össze kell őket gyűjteni, ahol azután megteremthetik hazájukat...

— Arról sem tudott, hogy a zsidók kiszállítása *milyen kegyetlen módon* történt?

— A kiszállítást a *németek* végezték.

— A magyar határig magyar csendőrök kineztek a szerencsétleneket!

— *Nem tudok semmiféle kinezásról.* A gellőkban sem, amelyeket az egész országban végiglátogattam, *nem találtam semmiféle nyomát az embertelenségnek.* En nem hallgattam rádiót, nem hallottam azt, amit az emberek sugdosnak. En elfogadtam azt, amit a kormány állított, amit a kormány sajtója irt...

— A gázkamrákról sem hallott, a krematóriumokról, *tizenöt millió ember haláláról nem hallott semmit?*

— *Cecccc... borzasztó... ez borzasztó...* A németek esküdöztek, hogy semmi sem igaz, hogy a zsidók hajszála sem görbül meg! Ez borzasztó... Ez rettenetes... Engem sok ellentét választott el a zsidóságtól, de a zsidóval mindig úgy bántam, mint akármelyik más emberrel. Ha bejött hozzám, kezét fogtam, beszélgettem vele, segítettem rajta... személyi gyűlöletet soha nem éreztem... De, hogy ilyesmi! Tessék mondani, gázkamra? Szörnyűség!

Ennyi hazug álszentekedés után valósággal üdülő ez az ugrató kis kérdés:

— Ha élete filmjét visszafelé forgatná, hol változtatná meg a felvételeket?

— 1944 áprilisában. *Nem csinálnám meg még egyszer a zsidódeportálást.*

— Ön maga szerint milyen büntetést érdemelne?

— *Ismétlem: nem tudtam, mi lesz a kiszállított zsidók és baloldaliak sorsa.* Ha tudtam volna, nem adtam volna beleegyezésemet hozzá. *Le mondtam volna.* En egyetlen zsidó bántalmazásához sem járultam volna hozzá. *Ha tőlem függött volna, hajuk szála sem görbült volna meg.* Ha

bűnhak kell (még ezt merté mondani!) *szívesen halok meg!*

Az utolsó kérdés-felelet-jáféki!

Szerző: Ha most behoznának ide egy tetves, piszkos, pajeszos galíciai zsidót, akiről kiderülne, hogy javithatatlan gsoftelő, spekuláns, ardrágító és egyik börtönőr itt pofonvágná, mit szólna ön ehhez?

Endre: (Gondolkodás nélkül.) — *Mélyen sajnálnám!*

Hiszik ezt, olvasóim?

GYÖRGY ENDRE

(Folytatjuk.)

HERZL és BIALIK

halálozási évfordulója alkalmából a Magyar Cionista Szövetség emlékünnepséget rendez 1946 július 18-án, csütörtökön este 7 órai kezdettel a Zene-művészeti Főiskola nagytermében.

A Herzl emlékeszédet dr. Herskowitz Fábán, a Bialik emlékeszédet dr. Beneschoffsky Imre budai főrabbi mondja. Közreműködnek: Abrahamsohn Manó pesti főkantor, (zongorán kíséri Csollatt Jakab karnagy), Bartos Gyula a Nemzeti Színház örökös tagja, Hammerschlag János orgonaművész, Rózsa Vera a Magyar Operaház tagja és Tordai Judit szavalóművész.

Vendégeket szívesen lát a rendezőség. Beképes díjtalan.

Fogorvosi rendelől és fogtechnikai laboratóriumi

berendezést megvételre keresünk. Ajánlatokat „Modern” jellegűen Erdős hirdetőbe, V., Br. Aczék utca 3. kérjük.

AUTÓ

SPANISHOLA

Hatóságilag vizsgázta felkészítéssel.

Hikadé

Teréz-körút 7

Tel.: 224-362

KERBER autószerelvények

ZSIDÓ VILÁGHIRADÓ

AZ ANTISZEMITIZMUS ELLENI LIGA VARSÓI NAGGYÜLÉSEI

Az Antiszemitizmus Elleni Liga 155b. nagygyűlést tartott Varsóban. Nagy fellütnést kellett, hogy az egyik ilyen nagygyűlésen beszédet mondott Mikolajczik, a parasztpárt vezetője is, akinek 155b. alvezére kifejezetten antiszemita hurokat pengt.

Az Antiszemitizmus Elleni Liga különböző nagygyűlésein határozati javaslatot fogadtak el, amelyek felszólítják a katolikus pápát, hogy álljon élére a reakciós körök által propagált antiszemita elleni küzdelemnek.

A washingtoni lengyel követés — mint a varsói lapok írják — memorandumot küldött a lengyel kormánynak és ebben rámutat arra, hogy milyen felbecsülhetetlen károkat okoztak Lengyelországnak az eddigi zsidóellenes kilengések, amelyek alapján az amerikai közvélemény jelentékeny része kitelikedik a lengyel demokráciában.

500 ÁGYAS ZSIDÓKÓRHÁZAT ÁLLITANAK FEL ALSÓ-SZILÉZIÁBAN

A Joint 500 ágyas, teljesen felszerelt zsidókórházat állít fel az alsósziléziai Peterswald-

ban. A kórházi berendezést Párisból viszik a helyszínre. Az új zsidókórházat „David Guzik Kórház”-nak nevezik el — David Guzikról, a Joint lengyelországi igazgatójáról, aki három hónappal ezelőtt Prágában repülő-baleset következtében elhunyt.

A Joint egyébként 1000 ágyat és nagymennyiségű orvosi eszközt vásárolt az amerikai hadsereg feleslegessé vált készületéből. Ezeket is a lengyel zsidóság rendelkezésére bocsátja. A lengyel zsidóság ugyanis egészségileg a legszörnyűbb állapotban van az egész európai zsidóság között.

EGY GENFI EGYETEMI TANÁR A ZSIDÓSÁG SZELLEMRŐL

A zürichi Israelitisches Wochenblatt beszámol arról az érdekes előadásról, amelyet Reinold professzor, a zürichi egyetem tanára tartott „A zsidóság szellemi helyzete a háború után” címmel. A neves professzor arról a cionizmustól és orthodoxiától független zsidó szellemről beszélt, amelynek lényege, hogy a zsidóság mindig a szociálisan leggyöngyöbbek mellé áll, hogy a zsidóság neveltségének tartja a szellemnélküli hatalmat és, hogy a zsidó-

ság az elviselhetetlennek látszó elnyomatásból mindig erőt merít a felemelkedéshez. Ez a zsidó szellem olyan kimeríthetetlen szellemi tőkét jelent, amelyből a zsidóság mindig bőven meríthet.

A FRANCIA BECSÜLETREND ZSIDÓ NAGYKANCELLÁRJA

A zürichi Israelitisches Wochenblatt írja, hogy Bloch-Dassault hadsereg-tábornokot nevezték ki a francia becsületrendesk szervezeteinek nagykancellárjává.

A LYONI MÁRTIR-FŐRABBI ÜNNEPÉLYES VÉGTSZTESÉGE

Lyonban most helyezték végleges nyugvóhelyére ideiglenes sírjából Samy Klein főrabbi holttestét. A főrabbit — két társával: Henry Klein-nal és Elbogen-nal — a németek lökték agyon. Az ünnepélyes végtszteségen most az összes hatóságok képviselői is megjelentek.

„10.291-ES SZÁM VOLTAM“

Hollandia legnagyobb könyvesikere az utolsó időben az a „10.291-es szám voltam” című napló, amelyet Jenny Spritzer írt, aki Auschwitzban az SS irnokaként dolgozott és mint ilyen, bepillantatható a brigantik kulisszatitkaiba. A holland lapok pártkülönbség nélkül részletek egész sorát közölték az irgalmas könyvből, amely a szerzőnek nem mindennapi írói telettségét tanúsítja.

LEON KOBRIN HALÁLA

Az Israelitisches Wochenblatt közli, hogy Leon Kobrin, a neves zsidó író, 73 éves korában Newyorkban meghalt. Több, mint 30 színpadi művet írt, amelyek világszerte bemutatásra kerültek. Legutóbb Amerikában volt néhány jelentős sikere. Egyik darabját a moszkvai Zsidó Színház is előadta.

A GÖRÖG MINISZTERELNÖK A ZSIDÓK JAVAINAK VISSZAADÁSÁRÓL

Tsaldaris görög miniszterelnök kijelentette, hogy a görög kormány elsődrendű feladatának tekinti az elrabolt zsidó javak visszaadását és a zsidóságnak okozott vagyoni károk jóvátételét.

A görög miniszterelnök elmondotta nyilatkozatában, hogy tisztában van a görög zsidóság rendkívül súlyos helyzetével. Tudja, hogy a Görögországban élő zsidók 40 százaléka csak a közjótékonyági szervezetek segítségével tudja fenntartani életét.

A BÁDENI ZSIDÓK VISSZAKAPTÁK A ROTHSCHILD-ÜDÜLŐT

A németországi Bádén kormánya visszaadta a bádén zsidók főtanácsának a nordraichi híres Rothschild-üdülőt, amelyben a hitlerizmus előtt könynyebb tuberkulózis-megbetegedéseket kezeltek. Az üdülőben júliustól kezdve újból ápolásra találhatóak a rászoruló zsidók.

(SÓS)

Chaim Nachman Bialik

Halálának 10. évfordulója
alkalmából

Irtja: GERVAI SÁNDOR.

Chaim Nachman Bialik poeta doctus volt: a héber költészet Lönneó! Bise és Yörösmartija egy személyben. Nem tudákos és nagyképűsködő autodidakta, hanem tudatos költő volt, aki nem elkésve, utólag, férfikorának a delén ragadta meg a szellemi alkotásokat, erre neki nem is volt szüksége, mert már gyermekkorában megtanulta és egyfajta élménnyé, személyes ügyvé akálította. Út mindazt, amit a zsidó néptömegek képzetele a másokben megteremtett s amit a zsidó tudósok évezteiden keresztül alkottak. Bőveinek példaközében sokáig megmaradó hősei is abból a könyvezetből vettek, amely a betét özi, a szellemet szolgálja, a tudásért és a hit.

Zsidó népi öntudattal és érzéssel komponozott poéta doctus volt Chaim Nachman Bialik, érdekes humanista, aki az

élet jelenségeinek mértékűl és hasonlatául az Istent és az embert egyaránt elfogadta.

A poeta doctus mindig vonzódik a műtőhöz, kicsit történelitronak érzi magát akkor is, ha szerelmes verseket ír s szereti írásait oly célzásokkal megődesíteni és megőzesíteni, amelyek régen elhalt alkotók műveire utalnak. Erasmus, vagy Babits műveinek olvasása közben a görög és latin költészet és mitológia visszhangját halljuk: Chaim Nachman Bialik költeményeit Bibliával a kezünkben érthetjük igazán. Lírája pátozónak forrása sem a reménytelen szerelem, hanem Jermijáhu próféta intő és feődő beszédei.

Korfordulón élt s ő esinálta meg atyjai nemzedékének életéről a mérleget. Összefoglatta a múltat s ezt így mondta el, hogy abból útmutatást lehetett kiolvasni a jövőre vonatkozólag is. Összegyűjtötte a böiesek midrásait és népének a könynyeit. Az egyik növeite a reményét, a másik fokozta két-ségbesését. Ismertte a Talmudot és szerette azokat a zsidó fiatalokat, akik a Turó Zakau jegyzeteinek tanulmányozása

helyet fákat ültönek és talajt javítanak abban az országban, amely a föld legszomorubb végzetű népét és a legnagyobb prófétákat szülte. Sok írása van, amelyre a héber irodalom jogos önérettel hivatkozhat, mint a zsidók szellemének igazi megnyilatkozására. A világirodalom történetének írója, aki szeret válogatni és értékelni, „A Talmudista” című hosszabbtölegzetű költeményét tartja majd méltónak arra, hogy elemezze és egyszer tudori vagy akadémiai értekezést írjon róla. Mivel érdemelle ki „A talmudista” ezt a felemelő kitüntést, vagy ha úgy tetszik, lesújt csapást? Azzal, hogy a lényegét tartalmazza, az igazságról beszélt s kifejezi azt, amit mindenkij tud, de senki sem akar elismerni és bevallani, hogy a Talmud mellett, amelyet oly sok keresztény öcsáról és gyanusít és oly kevés zsidó „tanul” már, emberek, fiatalok és öregek ülnek, tele hittel, sodayással, soka be nem teljesülő vágygal, akiknek ajkai Ró, Haehuat Slo, Maharsa Maharam, Rabbénu Asér és Ábrahám Halévi Horovitz magyarázatait, elmékedéselt önéklik féjadalmasan el-

nyújtott haugon, mint egyiptomi sirató-asszonyok a halott érdemeit s szívük majd megszakad, mert a Bét-hamidras-on kívül már zöldülnek a fák, tavasz van s bár a vallás, az Isten, a hit, megaranyozzák a Thóra igáját, amelyet önként vettek a nyakukra, az iga nyom, az ifjuság elrepül s az élet kiábrándító kérdőjelle válik, amelyre a feleletet csak a sir adja végül meg.

A tudósok sok tanulmányt írtak arról, hogyan teremtette meg a zsidóság a Talmudot, Bialik azt mutatja meg, mivé tette a Talmud a zsidóságot? Így igaz és ez az igaz, ahogyan és amia eről a kérdéstről Bialik elmondott. Mint minden remekmű, „A talmudista” is önéletrajz, vallomás, gyónás és számadás, bizonyos értelemben véve magánügy is, amely nemzedékek végtelen sorának szögődik „Örök utitársává”. Chajum Nachman Bialik örök utitársa lett azoknak a zsidóknak, akik Palesztinába mennek és azoknak is, akik Európában maradnak, de mindenkéltt azoknak, akik szeretik és értékelik a szép és igaz verseket.

Taggyűlés a Pesti Izraelita Hit- község XIII. kerületi körzetében

Rendkívül nagy érdeklődés-
sel kísérte a Dózsa György-uti
templomkörzet közönsége a
Hitközség vezetőinek legutóbbi
beszámolóját a zsufolásig meg-
költött kultúrteremben.

Dr. Lendvai Sándor körzeti
elnök bevezetője után Stöckler
Lajos hitközségi elnök tájékoz-
tatta a jelenlevőket a közel-
múlt elvégzett munkájáról és a
kövábbi célkitűzésekről. A dol-
gozó zsidó réteghez fordult,
mely ennek a templomkörzet-
nek zömét alkotja, felekezeti
egységet és újjáépítő áldozatos
munkát hirdetett. Bejelentette,
hogy az új hitközségi választó-
jog a legdemokratikusabb kö-
rülmények között fogja lehetővé
tenni, hogy megnyilatkozhassák
az igazi közvélemény, melynek
döntenie kell abban a
kérdésben, hogy egységes, po-
zitiv zsidóságot akar-e vagy
dípróféták mellé kíván sze-
güdni. A körzet közönségének
szünni nem akaró lelkesedése
kísérte előadását.

Dr. Földes István elnökhelyet-
tes, mint a régi Aréna-uti
templomi gyülekezetnek egy-
kori tagja, a multak jogán
közvetlen szavakkal fordult a
hallgatóság felé. Gerinces ki-
állást hirdet és követel, mely
hivatott lesz a körzet tagjai-
nak alkotmányos megnyilatko-
zása idejében kifejezésrejut-
tatni a valódi demokratikus tö-
meghangulatot.

Dr. Geyer Albert elnökhelyet-
tes a Palesztina-gondolatot
ismertette rámutat arra a szo-
ros együttműködésre, melyben
a zsidóság cionista rétege min-
denben helyesli a Hitközség
vezetőségének programját a
örömmel regisztrálja a pozitív
zsidó irányú térhódítást, mely
az ifjúság nevelésében és az új
zsidó kulturális munkában
már eddig is kiváló eredménnyel
tud felmutatni.

A közönség zajos helyeslé-
sével kísérte felszólalások folya-
mán a hallgatóság sorából
gyakran hangzottak el éles
közbeszólások a felekezeti bé-
kebontók ellen, akik önző po-
litikai célokból nem riadnak
vissza semmiféle eszköztől és
félrevezető propagandát üzve,
az egységet veszélyeztetik. A
hallgatóság nevében ily érte-

lemben szólalt fel dr. Mandel
Miklós körzeti rabbi, akinek
tárgyilag, nemesveretű záró-
szavai után a taggyűlés a köz-
ponti vezetőség ünneplésével
ért véget.

Készül a vidéki zsidóság névjegyzéke

Vidéki hittestvéreinkhez!

Külföldi levél- és csomag-
küldeményekkel mind nagyobb
és nagyobb számban keresik
fel hivatalunkat azok a kül-
földön élő hittestvéreink, akik
a „Counted Remnant”-ot, a
budapesti zsidóság névjegyzé-
két messze idegenben olvas-
ták. Ez a névjegyzék, amely a
Budapesten élő zsidók névsor-
át tartalmazza, a világ min-
den részébe elkerült és öröm-
mel regisztráljuk azt a tényt,
hogy könyvünk alapján nap-
ról-napra emelkedik azon hit-
testvéreink száma, akiknek
külföldről jövő küldemények-
kel segítséget közvetíthetünk.

Hivatalunk a budapesti zsi-
dóságnak a közelmúltban
megjelent névlistájához hason-
lóan, a vidékre visszatért hit-
testvéreink névsorát is könyv-
alakban jelenteli meg. Ezzel
kapcsolatban felkérjük az or-
szágban eddig megalakult,
vagy megalakulóban lévő va-
lamennyi Hitközséget, hogy ha
a hazatértek névsorát eddig
nem juttatták volna el akár
közvetlenül, akár az Országos
Zsidó Segítő Bizottság kiren-
deltségét útján Hivatalunkhoz,
akkor azt a lehető legrövidebb
időn belül pótolni szivesked-
jenek. Szükséges adatok: Név
(asszonyoknál leánykori név
is), születési hely, év, anyja
neve, nagyobb községeknek kö-
zelebbi cím is.

Mint hogy a vidéki névlista
sajtó alá rendezése folyamán
van, kérésünk legrövidebb
időn belül való teljesítése
minden magyarországi hittest-
véreink közös érdeke. Ezért
ismételtén kérjük a névjegyzé-
kek azonnali szives elkészítését
és beküldését.

ZSIDÓ VILÁGKONGRESSZUS
és
JEWISH AGENCY FOR
PALESTINE
magyarországi képviselőtömb
STATISZTIKAI ÉS TUDAKOZÓ
HIVATALA
V., Wekerle Sándor-utca 7.

A VAC HIREI

A VAC hivatása és jelentősége

Domonkos Miksa, a Pesti Iz-
raelita Hitközség ügyvezetője,
munkatársunk felült kérdésre
a következő nyilatkozatot adta:

— Szerencsének tartom, hogy
a sok nemes sporttradícióval
ékes Vivó és Atlétikai Club
újából megjelent a porondon,
mert minden áron meg kellene
leremteni, ha meg nem volna.
Legnagyobb gondunk az új zsidó
generáció felnevelése és ha ön-
tudatos fiatalokat akarunk, apol-
nunk kell a sportszellemet.

— Valamikor azt tanultuk,
hogy a sport bajtársi szeretet-
ben fűz össze mindenkit, de a
véres közelmúlt kissé meglé-
pázta ideáljainkat, mikor azt
láttuk, hogy a fasiszta metely
erősebb volt, mint a sportbarát-
ság. Olimpiai bajnokok — a
világhírű magyar kard hősei és
mások — az egykori diadalmi
érmek helyén sarga csillagot
viseltek és haláltáborokban
vagy halálmenetek alatt pusztul-
tak el. Ezért az a véleményünk,
hogy semmiféle szekér után ne
fussunk, mely nem vár bennün-
kel. Kár az energiáért!

— Maradjon meg fiataliságunk
a maga portáján a VAC-ban.
Leyen mienk a küzdelem és a
dicsőség is.

TENISZ

A VAC csapata (Pajor, Taub, Lo-
vas, Rejtő, dr. Mittelmann Zsolt) ve-
rekenál megnyerte a II. osztályú
csapatbajnokságot. Hatévi szünet szü-
net után, a deportálásból hazatérve,
sikeresre vittek a VAC színter és ezzel
a győzelemmel az I. osztályba jutott
a csapat főedzője Rejtő intéző és
Taub csapatkapitány.

Márton Ferenc a VAC legelső játé-
kosa és a szakosztály elnöke hozat-
ta a deportálásból és ismét tréning-
be állt.

ASZTALI TENISZ

Vermesné, Budapest bajnoknője aug.
3-7-ig Bécs-Klagenfurt-turára megy
a miskolci MTE csapatával.

— Házasság. Július 14-én
tartotta esküvőjét Budapesten a
Rumbach-utcai templomban özv.
dr. Lefkovits Ervinné szül. Fi-
scher Lili, dr. Fischer Benjámin
főrabbi leánya Kelen (Klein)
Józseffel Nyiregyházáról. (Min-
den külön értesítés helyett.)

Szabadsághegyen Noémi penzióban

változtatással elsőrendű háser ellátás.
Telefoni 161-812. Cédrus-u. 2.
Fehé-u. 11.

Vidékiek!

Ki venni magához nyaralásra hatéves
kislányomat, díjtalan ellátásra?
„Gyermekszertő” jelgére a ki-
adólhatatba kor választ fővárosi
főigazgató.

47 éves

Jömegjelenés, minden informá-
ciót kibír, kereskedelmi
képzett, posztionált
TISZTVISELŐ

házasság céljából

megismerkedne nagyon esinos,
egyedülmaradt uriaszszonnyal,
akinek berendezett főbérleti
lakása van. Benősülési lehetőség
előny, de nem költözés.
Teljesítmény levéleket
„Urakember — urindt 28-ig”
jelgére a kiadóba kérek.

Jömegjelenés, művelt, 10 éves
kislával, övegyen maradt
URIASZSZONY

férjhez menne

42 éven felül uriegyberhez,
„Szakmám van” jelgére a kiadóba.

Házasság céljából

megismerkednék korrekt, agilis,
60-65 kereskedővel, aki háztartási
üzletet, anyagiah hozzájárulása-
val fellendítene.
„Nem hánya meg” jelgére a ki-
adóba.

Benősülne

ÖZVEGY, INTELLIGENS
kereskedő
bármely szakmába,
„60-65” jelgére a kiadóba.

EGYEDÜLMARADT, esinos, 48 éves
uriaszszony, budapesti lakással,
iparrendeléllyel, 50-55 éves
orthodox, jövelő, jómódu,
intelligens

férjet keres.

„Szigoruan ortodox” jelgére.

30 ÉVES TISZTVISELŐ

benősülne

vidékre is, 40-ig,
„Caalád” otthon” jel. a kiadóba.

47 ÉVES KERESKEDŐ

benősülne

vidékre is 42-ig,
„Jobb leza” jelgére a kiadóba.

Jó pozícióban lévő, jömegjelenés,
cinosnak mondott, intelligens,
MOVELT URINO megismerkedne

házasság céljából

jól szitult, feltétlen intelligens,
komoly, 50 körüli urad.
„Állagon felült” jelgére a ki-
adóba.

Teljesen felszerelt hádegos és
szerelemhelyel.

férjhez menne

lehetőleg szakmabelihez,
50-60 év között. Válaszokat:
„Biztos jövő” jel. a kiadóba.

KERESEM azon agilla, komoly
UR ISMERETSÉGÉT,

házasság céljából

ki egy rombadólt egzisztenciát
segítene helyrehozni.
Fővárosi ipar előnyben.
„Vidéki is 55” jel. a kiadóba.

45 éves férfi

benősülne

vidékre is, leveleket
„Gadálhoz és ezermester” jel-
gére Halks hirdetőbe,
Rákóczi-ut 27/A.

Ne csináljon lakásgondot, keresse fel ifj. NAGYOT

Lakások

Pesten 1-6 } szobák
Budán 1-4 }

Főbérlet

 Budapesten bárhol szabad-
bérű igényjogosult

Társbérlet

 minden kerületben

Albérlet

 minden kerületben

Ne csináljon lakásgondot, keresse fel ifj. NAGYOT
Budapest, VIII. ker., Vas-utca 5. szám

H I R E K

— Ma, esütörtökön d. u. 5 órakor nyílik meg a **JOINT Munka- és Üzemszervező Csoportjának ipari és mezőgazdasági kiállítás**. Az ünnepélyes megnyitón résztvesznek a politika, társadalmi és gazdasági élet képviselői. A kiállítás iránt, amely bemutatja a csoport munkájának eddigi eredményeit, általános érdeklődés mutatkozik. A kiállítás a Püsti Sándor-u. 21/b alatt megtekinthető minden nap 11—20 óráig és ott alkalmi postahivatal működik.

— **Dési Géza** sírkövének felavatása. Dr. Dési Géza, a Chevra Kadisa volt elnökhelyettesének és a Pesti Izraelita Hitközség volt elöljárójának sírkövévé a folyó hó 21-én, vasárnap délelőtt 11 órakor lesz a rákoskeresztúri izraelita temetőben. Sírhelye az V/b. díszszakaszban van.

— A Pesti Izr. Hitközség Belvárosi körzete ismét folytatja munkáját IV., Petőfi Sándor-u. 2. III. em. 1. sz. a. irodájában (Telefon: 380—539). Hivatalos órák naponta 3—5. Hívteljesítőknek minden felkezelési, közéleti ügyben rendelkezésre áll.

— Az Izraelita Szülővel Gyermekotthon Egyesület július 9-én indította útnak Balatonboglára az általa működtetésben részesítendő gyermekek első csoportját. E gyermekek e hó végéig maradnak az egyesület telepén. Augusztus hó elején indul a második csoport. E gyermekek üdültetési ideje augusztus hó végéig tart. A nyaralással járó nagy költségekre való tekintettel, az egyesület ezúttal is kéri az áldozatkész hívteljesítők hatékony támogatását.

— **Előadás a liturgikus zsidóságról.** Érdekes előadásban volt része július 28-án, szombaton d. u. a pesti hitközség zenekezdő közönségének. Dr. **Schönher József** kecskeméti főrabbi, ki vendégként tartózkodott Pécsen, a liturgikus zene eredetéről, fejlődéséről, változatairól, annak csodálatos kifejező, érzékeltető erejéről tartott előadást, melyet szintén vendégként ott tartózkodó **Loránd Miklós** kiskunhalasi kántor elevenített meg zongora és ének kíséretével. Mindkét előadót lelkesen ünnepelte a közönség.

— A sátoralauhelyi orth. izr. **szóvéd hitközség** elnöksége értesíti a hívteljesítők, hogy a nagy-nagy „Jizszech Majsch” Tételbaum Mózes z. i. főrabbi Jahreszeitát Tizsnuz hó 29-én, július 28-án fejezi meg a sátoralauhelyi templomban.

Schulz Jenő cég
Órák-ékszerés (órajavítás)
VII., Wesseleni u. 8. a régi házban
Gergely Miklós
Órák-ékszerés és ékszerés
VÉTEI ELADÁS

A Magyar Clonista Szövetség MIZRACHI szekciójának a vallásos zsidóság hódolatát kívánja Jeróni nagy szellemi irányításnak és ezért feyő hó 18-án esütörtökön este 7/9 órakor Vasváry Pál-u. 5. sz. templomban istentisztelettel és gyászbeszédrel kapcsolatos **HERZL — BIALIK** emlékünnepélyt tart, amelyre ezúton hívjuk meg hívteljesítőinket.

— **Házasság.** **Hirsch Ilonka** Ujpest és **Vajda Lajos**, Ujpest, házasságot kötöttek M. k. é. h.

— **Az újpesti templomban művész kiállítás Tóra-brochó láblát** avattak fel, melyet a **dr. Friedmann Dénes** ifj. kör adományozott a hitközségnek. Ugyanakkor ünnepelték a hitközség főkántórának, **Stern Józsefnek** 10 éves jubileumát. A kétlós ünnepi alkalomból **Murányi Miklós** mb. rabbi tartott méltató beszédet.

Szerkesztői üzenetek
Füzesi Viktor, Tízszázal. Leo Jung főrabbi címe: 131. West 86. St. Street, New-York.

Egyedülmaradt, 52 éves, frotséghelt **TEXTILKERESKEDŐ** megismerkedne

házasság céljából
hozzátérő, csinos, intelligens **URINÓVEL**, kinek önálló üzete vagy szalonja van. Teljes című leveleket „Információképes” jelígre a kiadóba.

50 éves, kétszobás, berendezett lakással rendelkező ÖZVEGYASSZONY
férjhez menne
„Sürgős” jelígre a kiadóba.

Hozományom nincs!
30 éves, vigkedélyű, macsony, dolgozó leány vagyok. Kerestem hasonló, intelligens, korrekci uriember ismeretségi **házasság céljából**
„Kézmadar” jelígre Liberté hirdetőirodába, Andrásy-ut. 27.

46 éves, orth. vidéki kereskedő feleségül venne
szerény, házias nő, ki fizetlően is ügyes segítőtársa lenne. Lakás, butor, szerény egzisztencia van. „Vallászerető” jelígre a kiadóba.

Feleségül vennék
33 év körül orth. leányt. Berendezett anyagi viszonyok között élő, 18 éves, vidéki vagyok. Pénzüggel ellátott leveleket a kiadóba kérek „Álom és valóság” jelígre.

Nősülne vagy benősülne 55 éves ügyvéd
Vidékre is menne. Jólisztault hölgy választást kérem. „Jólelkű” jelígre az Uj Élet kiadóhivatalába.

36 éves
éreltségizelt, jómegjelenésű **KERESKEDŐ**
benősülne
„Komoly élet” jelígre a kiadóba.

Házias, önálló iparral bíró hölgy férjhez menne
becsületes, biztonságos uriemberhez, kinek biztos egzisztenciája és lakása van. Teljes című leveleket kiadóba kérek „50—60-ig” jelígre.

KERESSEM egy jólelkű, becsületos, intelligens zeneszerető 40-es FÉRFI ISMERETSÉGET
házasság céljából
32 éves, egyedülmaradt csinos asszony vagyok. „Önálló iparengedélyem van” jelígre a kiadóba.

37 éves vidéki, minden információt kábíró, kereskedőmivel képzett, ingatlan vagyonnal rendelkező FIATALEMBER vagyok.

Benősülnék
Budapesten v. vidéken, üzlet, üzom, vagy bármilyen rentabilis vállalatba, 26—34 éves csinos hölgyek választást kérem. „Kölesöntés szünpátia” jelígre a kiadóba.

Uri diszkrécióval
már sok szerencsés házasságot hozott létre — Méltóné, Erkel-u. négy, második útkinélenc. Válasszboríték. Hítköznapokon négytől. Kíváncsi benősülések.

Nyugdíjas állásban levő FIATAL ÉRŐSÉB, deportálás folytán tízéves kisleányával egyedülmaradt keres.

házasság céljából
jólelkű, házias nőt 30-ig. „Gyermekekészlet” jelígre a kiadóba.

32 ÉVES, kissé molett, izr. urlós férjhez menne
JÓB IPAROSHOZ, vagy biztos egzisztenciával bíró **URIEMBERHEZ**. Amerikába kiutazási lehetőségem van. Leveleket „Élettárs” jelíggel továbbít **Leonold Gyula** hirdetővállalata, Erzsébet-körút 36.

KÉT CSINOSNAK MONDOTT.
35—40 éves, urlósány **férjhez menne**
jobb iparoshoz, vagy kereskedőhöz. Lakás van. „Saját üzletem van” jelígre.

45 ÉVES ÖZVEGYASSZONY vagyok. Kis lakásom, foglalkozásom van. Komoly szerető **felesége lennék**
szorgalmas, szerényiségű uriembernek. „Jóság” jelígre a kiadóba.

A zsinagóga naptára
Julius 18, esütörtök: **Támuz 19, péntek; 20, szombat; 21, vasárnap; 22, hétfő; 23, kedd; 24, szerda; 25, csütörtök; 26.**

Szombaton, július 20-án **heft szidea: Pinchosz, háftóra: I. Kir. XVIII, 46—XIX, 21.**

Péntek esti gyertyagyújtás: 8 óra 20 perckor.

IMADÓK:

Imaházak	Péntek		Szombat		Hétfőnap	
	este	reggel	d. e.	d. n.	este	reggel
Dobány	7/28	7/10	7/10	7/20	7/28	7/10
Rumbach	8	7/10	7/10	7/20	7	7/10
Bethlen	7/28	7/10	7/10	7/20	7	7/10
Csáky	7/28	7/10	7/10	7/20	7	7/10
Dózsa	7/28	7/10	7/10	7/20	7	7/10
Nagyfuv.	7/28	8	7/10	7/20	7	7/10
Páva	7/28	9	7/10	7/20	7	7/10
Zugló	7/28	7/10	7/10	7/20	7	7/10
Fiúvárh.	7/28	7/10	7/10	7/20	7	7/10
Leányár.	7/28	7/10	7/10	7/20	7	7/10

Budai istentiszteletek: Ujlaki templomban (III., Zsigmond-u. 49.) és Lágymányoson (XI., Bocskay-ut 37.) péntek este 7 órakor, szombat d. e. 7/11 órakor, a pasáreli impházban (Torockó-ut 6/b.) péntek este 7 órakor, szombat reggel 8 órakor, Fő-utca 12. szám alatt péntek este 7 órakor.

Óbudai templom: III., Zichy-utca 9., péntek és ünn. este 7 órakor, szombat és ünnep d. e. 9 órakor.

Keresettel bíró uriemberrel, 50—55-ig megismerkedne

házasság céljából
független, egyedülmaradt urind, ki szintén keresettel bír. „Megtérés” jelígre a kiadóba.

Egyedülmaradt, sógnak mondott, csinos, fizethető éri őrlásszony megismerkedne
házasság céljából
jól szótalt, 56—60 év körül, vidéki urral, ki nem hozományt, de jóléti, megértő életársat keres. „Kelleme kúls” jelígre a kiadóba.

UJÉLET
A MAGYAR ZSIDÓSÁG LAPJA
Szerkesztőség és kiadóhivatal VII., Sip-u. 12. — Telefon: 423—930
Kiadótársadalmos:
A MAGYARORSZÁGI IZRAELITAK ORSZÁGOS IRODÁJA
Felolós szerkesztő és felolós kiadó **ROOZ REZSÓ**
Előfizetés 1 óra 400 ezer adóp.
Postatakarékpénzlelri csekkszámle száma: 26.283. (Magyarországi Izraeliták Országos Irodája.)
Beküldött kéziratokat nem örl-zünk meg a visszaküldésükre nem vállalkozunk.
Nyomatott a Globus nyomdai műntézet Rt. körforgócepein. Fel. nyomdavezető: Margittay Antal.